ORTODOKSİA
Ahlakî ve dinî resale
Müdiri mes'ul
MELETİOS LUKAKİS
Mahal idare
FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ
Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΒ΄ — ΚΠολις. — Μάϊος 1937. — Τεῦχος 5

Η ΣΤΕΨΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Ἡ «στέψις τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας» εἶνε τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ ἀπὸ μηνῶν τοὺς Λαοὺς τῆς Βρεττανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ μέλλει νὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὸ Λονδῖνον ὄχι μόνον πληθὺν ἀντιπροσώπων ἐκ τῶν διαφόρων τμημάτων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπισήμους ἀποστολὰς ἀπὸ μέρους πλείστων κρατῶν, ὧν οἱ μὲν κατέφθασαν ἤδη καὶ πλημμυροῦσι τὰ κέντρα τῆς μεγαλουπόλεως, οἱ δὲ ἀναμένονται ἐνταῦθα. Ἀφίνοντες εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον ν' ἀναγράψῃ τὰς λεπτομερείας τῆς παγκοσμίου αὐτῆς συγκεντρώσεως, ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ὀρθοδοξίας» ἐπ' αὐτοῦ τοῦ γεγονότος τῆς στέψεως, ἥτις μέλλει νὰ λάβῃ χώραν ἐν ἐκτάκτῳ ἐπισημότητι ἐν τῇ Westminster Abbey καὶ νὰ ἐξάρωμεν τὸν κατ' ἐξοχὴν θρησκευτικὸν χαρακτῆρα, ὃν ἔχει.

Ἡ ἀκολουθία τῆς «στέψεως» φέρει ἀρχικῶς τὰ ὀνόματα «τῆς καθοσιώσεως» ἢ «τῆς καθαγιάσεως» τοῦ Βασιλέως, διότι καίτοι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἶνε τὸ ὁρατὸν σύμβολον τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, εἰς τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἐγκαθίσταται καὶ καθιεροῦται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ θρησκευτικῶν πράξεων ὑψίστης σημασίας. Ἡ καθιέρωσις αὕτη γίνεται ἐν τῇ Westminster Abbey ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀρχαιότητα τοῦ ἐθνικοῦ τούτου τῶν Ἄγγλων προσκυνήματος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔχουσι στεφθῇ καὶ ταφῇ πλεῖστοι τῶν Βασιλέων τῆς Ἀγγλίας, ἀλλὰ καὶ διότι ἐκεῖ φυλάσσεται τὸ τεμά-

χιον ἐκεῖνο τοῦ ἐρυθροῦ λίθου, ὅστις εἶνε γνωστὸς ὡς «ὁ λίθος τῆς στέψεως» τῆς Ἀγγλίας. Ὁ λίθος οὗτος, ὅστις πρὸ 600 καὶ πλέον ἐτῶν μετηνέχθη (τῷ 1296) ὑπὸ Ἐδουάρδου τοῦ Α′ ἀπὸ τῆς Σκωτίας καὶ κατετέθη ἐν τῇ Abbey, ἐτιμᾶτο καὶ πρότερον ἐπὶ 8 περίπου αἰῶνας ὡς ὁ λίθος, ἐφ᾽ οὗ ἐστέφοντο οἱ Βασιλεῖς τῆς Σκωτίας. Ἐπὶ τοῦ λίθου αὐτοῦ ὁ Ἰρλανδὸς ἱεραπόστολος Columba ἔκλινε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὅτε ἀπέθνησκεν ἐν τῷ Ἀββαείῳ, τὸ ὁποῖον ἵδρυσε τῷ 597 μ. Χ. ἐν Jona. Εἶνε ἀπειράριθμοι αἱ στέψεις αἱ γενόμεναι ἐν τῇ Westminster Abbey. Διὰ μέσου τῶν αἰώνων πληθὺς Βασιλέων τῆς Ἀγγλίας διῆλθον ἐν λιτανείᾳ ἐπὶ τῶν τάφων τῶν προκατόχων αὐτῶν καὶ ἐδέχθησαν πρὸ τῆς Ἁγ. Τραπέζης τοῦ Ἀββαείου τὸ στέμμα τῶν Ἀγγλονορμανδῶν Βασιλέων ἀπὸ τῶν Νορμανδῶν μέχρι τῶν Πλανταγειστῶν, ἀπ᾽ αὐτῶν μέχρι τῶν Tudors καὶ τῶν Στουαρτῶν καὶ τῶν ἐκ τοῦ Οἴκου τοῦ Ἀννοβέρου.

*
* *

Ἐὰν μὴ λάβῃ τις ὑπ᾽ ὄψιν τὰς τρεῖς συντομεύσεις, αἵτινες ἐγένοντο ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς στέψεως δι᾽ οἰκονομίαν χρόνου, τ. ἔ. τὴν παράλειψιν τῆς λιτανείας καὶ τοῦ κηρύγματος καὶ τὴν ἔνδειξιν ὁμαδικῶς τοῦ σεβασμοῦ ὑπὸ τῶν Ὁμοτίμων ἀντὶ ὑφ᾽ ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως, τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς στέψεως εἶνε τὰ ἀκόλουθα:

Α′ Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ

Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα εἰσερχόμενοι διὰ τῆς Δυτικῆς πύλης εἰς τὸ Ἀββαεῖον καθ᾽ ὃν χρόνον ὁ χορὸς ψάλλει τὸν Δαυϊτικὸν ὕμνον τῆς εἰρήνης διασχίζουσι κατὰ μῆκος τὸ μεσαῖον κλῖτος τοῦ Ναοῦ. Προηγοῦνται αὐτῶν οἱ ἀνώτατοι τοῦ Κράτους Ὀφφικιάλοι φέροντες τὰς σημαίας τῆς Ἰρλανδίας, τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ πάντα τὰ βασιλικὰ ἐμβλήματα: τὰ σκῆπτρα καὶ τὰ ξίφη, τὸ στέμμα καὶ τὴν βακτηρίαν τοῦ ἁγ. Ἐδουάρδου, τὴν σφαῖραν καὶ τοὺς πτερνιστῆρας, τὸν δίσκον τοῦ Ἁγίου Ἄρτου καὶ τὸ Ἅγιον Ποτήριον. Ἀκριβῶς τοῦ Βασιλέως προηγεῖται ἡ Ἁγ. Γραφή. Οὕτω συνοδευόμενοι οἱ Βασιλεῖς ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἱπποτισμοῦ, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Θρησκείας εἰσέρχονται εἰς τὸν σωλέαν καὶ ἀνέρχονται τὰς βαθμίδας, πρὸς τὸ «θέατρον» ἐφ᾽ οὗ θὰ τελεσθῇ ἡ στέψις. Ἐκεῖ κάμπτοντες τὸ γόνυ πρὸ τῶν καθισμάτων αὐτῶν ἐπικαλοῦνται τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον, εἰς ὃν μέλλουσι μετ᾽ ὀλίγον νὰ κληθῶσιν. Εἶτα ἀφοῦ καθεσθῶσιν ἐπὶ τῶν καθισμάτων κάτωθεν τοῦ θρόνου καὶ ἔναντι τῆς ἁγ. Τραπέζης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἄρχεται τῆς ἀκολουθίας τῆς «ἀναγνωρίσεως» Πρὸς κατανόησιν αὐτῆς δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ᾽ ὄψει τὰς λέξεις τῆς σχετικῆς Διατάξεως καὶ τὰς τῆς Ἀκολουθίας. Κατ᾽ αὐτὰς ἀφοῦ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα καταλάβωσι τὰς θέσεις αὐτῶν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τοῦ Λόρδου Καγκελλαρίου (Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων), τοῦ Λόρδου Μεγάλου Θαλαμηπόλου, τοῦ Λόρδου Ἀνωτάτου Ἀρχηγοῦ καὶ τοῦ Βαρώνου Ἀρχιστρατήγου μεταβαίνουσι πρῶτον πρὸς ἀνατολὰς τοῦ τόπου τῆς στέψεως καὶ εἶτα πρὸς νότον καὶ δυσμὰς καὶ βορρᾶν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἰς ἑκάστην πλευρὰν στρεφόμενος ὁμιλεῖ πρὸς τὸν λαόν, ὁ δὲ Βασιλεύς, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὁμιλοῦντος, ἀνιστάμενος στρέφεται ἑκάστοτε πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος δεικνύων ἑαυτὸν εἰς τὸν λαόν. Αἱ λέξεις, ἃς ἀπαγγέλλει δυνατῇ τῇ φωνῇ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἔχουσιν ὡς ἑξῆς: «Κύριοι: παρουσιάζω εἰς ὑμᾶς τὸν Βασιλέα (δεῖνα) τὸν ἀναμφισβήτητον ὑμῶν Βασιλέα. Πάντες ἄρα ὑμεῖς, οἵτινες ἤλθετε

σήμερον, ἵνα ἐκδηλώσητε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ὑποταγὴν ὑμῶν, εἶσθε ἕτοιμοι εἰς τοῦτο;». Ὁ λαὸς ἐκδηλοῖ τὴν προθυμίαν καὶ τὴν χαρὰν αὐτοῦ δι' ἠχηρῶν καὶ ἐπανειλημμένων ζητωκραυγῶν. «Ὁ Θεὸς σώζοι τὸν Βασιλέα . . . .», καὶ αἱ σάλπιγγες ἠχοῦσιν.

Ὡς εὐκόλως ἐννοεῖ τις, ἡ τελετὴ τῆς ἐπιδοκιμασίας στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἁγ. Γραφῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ λέγεται ὅτι, ὅτε ὁ Σαοὺλ ὁ υἱὸς τοῦ Κὶς ἐπεφάνη ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ὑψηλότερος ὑπεράνω τῶν ὤμων τοῦ ὑψηλοτάτου τῶν μεγιστάνων, ἠκούσθη ἡ φωνή: « ζήτω ὁ Βασιλεύς ». Βραδύτερον, ὅταν ὁ ἱερεὺς Ἰωδαὲ ἔδειξεν εἰς τὸν λαὸν τὸν νεαρὸν βασιλέα Ἰωάς, ὁ λαὸς ἐκρότησαν τῇ χειρὶ καὶ εἶπον «ζήτω ὁ Βασιλεὺς» (Βασιλ. Α΄ 10,24 Βασιλ. Δ΄ 11,12). Εἶνε εὐνόητος ἡ ὑποκειμένη εἰς τὴν γραφικὴν αὐτὴν σκηνὴν τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Βασιλέως διὰ τῆς ἐπιδοκιμασίας τῶν νομοταγῶν καὶ ἀγαπητῶν αὐτοῦ ὑπηκόων ἔννοια. Συμβολίζει τὸν περιορισμὸν τῶν βασιλικῶν προνομίων ὑπὸ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ, τῇ συγκαταθέσει καὶ ἐπιδοκιμασίᾳ τοῦ ὁποίου ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Ἐν τῷ περιορισμῷ τούτῳ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας εὕρηται τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ Βρεττανικοῦ Συντάγματος, ὅπερ εἶνε περιωρισμένη καὶ οὐχὶ ἀπόλυτος Μοναρχία, τ. ἔ. Συνταγματική, ἐξελιχθεῖσα ὡς τοιαύτη ὑπὸ διαδοχικὴν σειρὰν Βασιλέων ἀπὸ τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς ἐποχῆς. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο δὲν διασώζει μόνον τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν εἰρήνην τῆς Αὐτοκρατορίας ἐξωτερικῶς, ἀλλὰ παρέχει εἰς ἕκαστον ὑπήκοον τοῦ στέμματος τὴν ἐγγύησιν τῆς προσωπικῆς, τῆς ἀστικῆς καὶ τῆς θρησκευτικῆς αὐτοῦ ἐλευθερίας. Παρουσιάζων ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τὸν Βασιλέα πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ καλῶν τὰ τέσσαρα πέρατα τῆς αὐτοκρατορίας ν' ἀναγνωρίσωσι τὸ δικαίωμα, ὃ ἔχει ὡς κληρονομικὸς Βασιλεύς, νὰ φέρῃ τὸ Βρεττανικὸν Στέμμα, ὑπενθυμίζει εἰς τὸ ἔθνος ὅτι παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς κληρονομικότητος τὸ Ἀγγλικὸν Σύνταγμα διατηρεῖ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐκλεγομένης Μοναρχίας. Ὀρθῶς διακεκριμμένος ἄγγλος συγγραφεὺς εἶπεν, ὅτι τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς τελετῆς τῆς στέψεως εἶνε ἐνδιαφέρον λείψανον τῆς ἀρχαίας ἐκλογῆς τῶν Τευτόνων Βασιλέων. Τῆς « ἀναγνωρίσεως » συντελεσθείσης, οἱ φέροντες τὰ βασιλικὰ ἐμβλήματα Εὐγενεῖς, ἐκτὸς τῶν φερόντων τὰ ξίφη, παραδίδουσι ταῦτα εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις διὰ χειρὸς τοῦ Δεκάνου τοῦ Ἀββαείου ἀποθέτει αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης εἰς σιωπηλὴν ἀλλ' εὔγλωττον ἔνδειξιν, ὅτι ἐκζητεῖ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν συμβόλων αὐτῶν τῆς ἐπιγείου βασιλείας.

Β΄ Ο ΟΡΚΟΣ

Εἶτα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἑστὼς πρὸ τοῦ Βασιλέως, ἀπευθύνει πρὸς αὐτὸν τέσσαρα ἐρωτήματα, εἰς ἃ ἀπαντᾷ κρατῶν βιβλίον ὁ Βασιλεὺς καταφατικῶς: 1) «Μεγαλειότατε, θέλεις νὰ ὁμόσῃς; 2) Θέλεις νὰ ὑποσχεθῇς καὶ ὁμόσῃς πανηγυρικῶς ὅτι θὰ κυβερνᾷς τοὺς λαοὺς τῆς Μ. Βρεττανίας, τῆς Ἰρλανδίας, τοῦ Καναδᾶ, τῆς Αὐστραλίας, τῆς Νέας Ζηλανδίας καὶ τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἑνώσεως καὶ τῶν Κτήσεών Σου καὶ τῶν ἄλλων ἐδαφῶν τῶν ἀνηκόντων εἴς τινα ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς Αὐτοκρατορίας Σου τῶν Ἰνδιῶν συνῳδὰ τοῖς οἰκείοις αὐτῶν νόμοις καὶ ἐθίμοις; 3) Θέλεις τῇ δυνάμει Σου νὰ ἐνεργῇς ὥστε ἐν ὅλαις ταῖς δίκαις Σου νὰ ἐκτελῆται ὁ Νόμος καὶ ἡ Δικαιοσύνη μετ' εὐσπλαγχνίας; 4) Θέλεις πάσῃ δυνάμει νὰ τηρῇς τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀληθῆ ὁμολογίαν τοῦ Εὐαγγελίου; Θέλεις πάσῃ δυνάμει νὰ τηρῇς ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ τὴν προτεσταντικὴν μετερρυθμισμένην θρησκείαν, τὴν διὰ νόμου ἐγκατεστημένην; Καὶ θέλεις νὰ τηρῇς καὶ διασώζῃς ἀπαραβιάστως τὸ καθεστὼς

(settlement) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τὴν διδασκαλίαν, τὴν λατρείαν, τὸ πολίτευμα καὶ τὴν διοίκησιν αὐτῆς, ὡς εἶνε ἐγκατεστημένα διὰ νόμου ἐν Ἀγγλίᾳ; Καὶ θέλεις νὰ διαφυλάξῃς εἰς τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τὸν Κλῆρον τῆς Ἀγγλίας καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησίας, τὰς ἀνατεθειμένας εἰς τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν, ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια, ἅτινα νόμῳ ἀνήκουσιν ἢ θὰ ἀνήκωσιν εἰς αὐτὰς ἢ εἰς ἑκάστην αὐτῶν;». Μετὰ τὰς καταφατικὰς εἰς τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ἀπαντήσεις ὁ Βασιλεὺς ἐγειρόμενος ἀπὸ τοῦ καθίσματος αὐτοῦ καὶ ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Λόρδου Μεγάλου Θαλαμηπόλου, προηγουμένου τοῦ φέροντος τὸ ξίφος τοῦ Κράτους, μεταβαίνει εἰς τὴν ἁγ. Τράπεζαν καὶ ἐκεῖ θεωμένου παντὸς τοῦ λαοῦ ἀσκεπὴς δίδει ἐπίσημον ὅρκον, ὅτι θὰ τηρήσῃ τὰς ὑποσχέσε ς αὐτοῦ, ἐπιθέτων τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τῆς Μεγάλης ἁγίας Γραφῆς, ἥτις κομίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ τῆς ἁγίας Τραπέζης καὶ προτείνεται εἰς τὸν Βασιλέα. Οὗτος γονυπετὴς ἐπὶ τῶν βαθμίδων λέγει. «Ὅσα πρότερον ὑπεσχέθην θέλω ἐκτελέσῃ καὶ φυλάξῃ. Εἴη μοι ὁ Θεὸς βοηθός», καὶ ἀφοῦ ἀσπασθῇ τὸ Εὐαγγέλιον ὑπογράφει τὸν Ὅρκον. Οὕτω κλείεται τὸ πανηγυρικὸν συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μονάρχου καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπικυροῦται πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ. Αἱ δύο αὗται τελεταὶ εἶνε ἁπλῶς εἰσαγωγικαὶ εἰς τὴν τελετὴν τῆς θείας κοινωνίας, ἥτις ἄρχεται διὰ τοῦ ψαλμοῦ: «Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου, ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή».

Γ' Η ΧΡΙΣΙΣ

Αὐταὶ αἱ πρῶται λέξεις τῆς σχετικῆς Διατάξεως ἐν τῷ ἐπισήμῳ Βιβλίῳ τῆς ἀκολουθίας τῆς Στέψεως ὑποδεικνύουσιν ὅτι ἡ Χρίσις εἶνε τὸ οὐσιωδέστατον χαρακτηριστικὸν τῆς πανηγυρικῆς συμφωνίας μεταξὺ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἔθνους, ἥτις ἐπισφραγίζεται ἐν τῷ Ἀββαείῳ. Διότι ἐκεῖ λέγεται ὅτι τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας τῆς στέψεως δέον νὰ ληφθῇ φροντίς, ὅπως ἡ φιάλη (ampulla), χρυσοῦν δοχεῖον ἐν σχήματι ἀετοῦ ἔχοντος ἀναπεπταμένας τὰς πτέρυγας, πληρωθῇ ἐλαίου καὶ μετὰ τῆς λαβίδος ᾖ ἕτοιμον ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης τοῦ Ἀββαείου. Τοῦτο δεικνύει, ὅτι ἡ ἀκολουθία τῆς Στέψεως δὲν εἶνε ἁπλῆ τις θρησκευτικὴ τελετή, δι' ἧς τὸ ἔθνος ἐπιθυμεῖ νὰ ἑορτάσῃ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ στέμματος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, ἀλλ' εἶνε ἡ μεγάλη τελετή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἀγγλία, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, πιστὴ εἰς τὴν παραδοθεῖσαν αὐτῇ κληρονομίαν ἑορτάζει τὴν «καθοσίωσιν τοῦ βασιλέως». Βεβαίως ἡ μεγάλη αὐτὴ τελετὴ περιλαμβάνει καὶ τὴν ἀνάληψιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὅλων τῶν πολιτικῶν καὶ κοσμικῶν ἐξουσιῶν, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς αὐτὸν ὡς ἀντιπροσωπεύοντα τὸ κράτος· ἀλλὰ θὰ ἔχανε τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς, ἂν ἐστερεῖτο ὅλων τῶν θρησκευτικῶν πράξεων, δι' ὧν ὁ βασιλεὺς πανηγυρικῶς καθοσιοῦται εἰς τὴν βασιλικὴν ἐκείνην ἱερωσύνην, ἥτις ἐπάγεται ἐπ' αὐτὸν «ὡς λειτουργὸν Θεοῦ». Ὁ κεντρικὸς καὶ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς τελετῆς τῆς Στέψεως εἶνε πράγματι νὰ παράσχῃ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ βασιλέως χάριν. Πολλῷ πρὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως διετυπώθη ἡ ἰδέα ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλιας εἶνε κληρικὸς ἅμα καὶ λαϊκός. Μετὰ τὴν χρίσιν αὐτοῦ ἀποβαίνει «λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ», ἄλλαις λέξεσιν «ἱερεὺς» ἐν εἰδικῇ ἐννοίᾳ, ἀνταποκρινομένῃ εἰς τὴν μοναδικὴν αὐτοῦ θέσιν ὡς ἀνωτάτου ἄρχοντος τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἐντὸς τῶν Κτήσεων αὐτοῦ. Ὡς εἶπε διακεκριμμένος συγγραφεὺς «τὸ καθιστῶν

αὐτὸν βασιλέα δὲν εἶνε οὔτε ἡ ἐπίθεσις τοῦ στέμματος οὔτε ἡ ἐκλογὴ μόνα, ἀλλ' ἡ καθοσίωσις καὶ ἡ χρίσις». Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος, δι' ὃν καθ' ὅλην τὴν τελετὴν τῆς Στέψεως συναντῶμεν πράξεις ἀναλόγους πρὸς τὴν χειροτονίαν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων.

Καὶ πρῶτον προηγεῖται ὁ ὅρκος ὡς παρὰ τοῖς ἐπισκόποις ἡ διαβεβαίωσις καὶ ἡ ἐπίκλησις τοῦ ἁγ. Πνεύματος διὰ τοῦ ὕμνου Veni Creator, ἥτις συμβολίζεται διὰ τῆς τελετῆς τῆς Χρίσεως. Ὅτι ἡ τελετὴ αὕτη τῆς Χρίσεως τῶν βασιλέων κατὰ τὴν στέψιν αὐτῶν ἔχει τὴν ἀφετηρίαν αὐτῆς εἰς τὴν ἁγ. Γραφὴν καταφαίνεται ἐκ τῆς εὐχῆς, ἣν ἀπαγγέλλει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, καθ' ὃν χρόνον ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα γονυπετοῦσιν ἐπὶ τῶν καθισμάτων αὐτῶν. «Δέσποτα, Πάτερ ἅγιε, ὁ διὰ χρίσεως ἐλαίου τὸ πάλαι ἀναδείξας καὶ καθαγιάσας βασιλεῖς, ἱερεῖς καὶ προφήτας τοῦ διδάσκειν καὶ κυβερνᾷν τὸν λαόν Σου Ἰσραήλ, εὐλόγησον καὶ ἁγίασον τὸν δοῦλόν Σου (δεῖνα), ὅστις δι' ἡμῶν ὑπουργούντων μέλλει νῦν χρίεσθαι διὰ τοῦ ἐλαίου τούτου (ἐνταῦθα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐπιθέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς φιάλης) καὶ καθιεροῦσθαι εἰς βασιλέα. Ἐνίσχυσον αὐτόν, Δέσποτα, τῷ Ἁγίῳ Σου Πνεύματι, τῷ Παρακλήτῳ. Βεβαίωσον καὶ στερέωσον αὐτὸν τῷ ἐλευθέρῳ καὶ ἡγεμονικῷ Σου Πνεύματι, τῷ Πνεύματι βουλῆς καὶ πνευματικῆς ἰσχύος, τῷ Πνεύματι τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας καὶ πλήρωσον αὐτόν, Κύριε, τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου φόβου Σου νῦν καὶ ἀεί. Ἀμήν». Μετὰ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς ὁ χορὸς ψάλλει τὸ ἀντίφωνον, ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ τῆς χρίσεως τοῦ Σολομῶντος, ὅτε ὁ λαὸς χαίρων ἀνέκραζεν «ὁ θεὸς σώζοι τὸν Βασιλέα, ζήτω ὁ Βασιλεύς. Ἀμήν. Ἀλληλούϊα». Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Βασιλεὺς συμπληρώσας τὴν προσευχὴν αὐτοῦ ἐγείρεται καὶ ἀπεκδυθεὶς διὰ τοῦ Λόρδου Μεγάλου Θαλαμηπόλου τὸν ἐρυθρὸν Χιτῶνα καὶ τὸ κάλυμμα τοῦ Κράτους, μεταβαίνει πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ ὡς πρότερον. Ἐκεῖ κάθηται ἐπὶ τῆς ἕδρας τοῦ Βασιλέως Ἐδουάρδου, ἥτις εἶνε τεθειμένη εἰς τὸ μέσον ἔναντι τοῦ θυσιαστηρίου. Τέσσαρες Ἱππόται τοῦ Τάγματος τῆς Περικνημῖδος κρατοῦσιν ὑπεράνω αὐτοῦ ὕφασμα μετάξινον ἢ χρυσοποίκιλτον. Ὁ Δεκᾶνος τοῦ Ἀββαείου λαβὼν τὴν φιάλην καὶ τὴν λαβίδα ἐκ τῆς ἁγ. Τραπέζης, ἐγχέει ἔλαιον εἰς τὴν λαβίδα καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος χρίει δι' αὐτοῦ σταυροειδῶς τὸν Βασιλέα πρῶτον τὰς παλάμας ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν λέγων «αἱ χεῖρές σου χριέσθωσαν ἁγίῳ Ἐλαίῳ», εἶτα εἰς τὸ στῆθος λέγων «τὸ στῆθός σου χριέσθω ἁγίῳ Ἐλαίῳ» καὶ τρίτον τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς λέγων «ἡ κεφαλή σου χριέσθω ἁγίῳ Ἐλαίῳ ὡς ἐχρίσθησαν οἱ βασιλεῖς, οἱ ἱερεῖς καὶ προφῆται». «Καὶ ὡς ὁ Σολομὼν ἐχρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἱερέως Σαδὼκ καὶ Νάθαν τοῦ Προφήτου, οὕτω χρίσθητι καὶ σύ, εὐλογήθητι καὶ καθιερώθητι βασιλεὺς ἐπὶ τῶν λαῶν, οὓς ἔδωκέ σοι Κύριος ὁ Θεὸς κυβερνᾷν καὶ ἄρχειν ἐπ' αὐτῶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγ. Πνεύματος. Ἀμήν». Καὶ ὁ μὲν Δεκᾶνος ἀποθέτει τὴν φιάλην τοῦ Ἐλαίου ἐπὶ τῆς ἁγ. Τραπέζης, τοῦ δὲ Βασιλέως γονυπετοῦντος ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ καθίσματος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εὐλογεῖ αὐτὸν ὡς ἑξῆς: «Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ χρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρὸς Αὐτοῦ ἐλαίῳ ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους Σου, ἐκχέαι διὰ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ χρίσματος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν σου τὴν εὐλογίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ εὐλογῆσαι τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, ἵνα τῇ θείᾳ αὐτοῦ χάριτι διατηρῇς τὸν ἐμπεπιστευμένον σοι λαὸν ἐν ὑγείᾳ, εἰρήνῃ καὶ εὐσεβείᾳ καὶ μετὰ μακρὰν καὶ ἔνδοξον διακυβέρνησιν τῆς ἐπιγείου ταύτης βασιλείας ἐν συνέσει, δικαιοσύνῃ καὶ εὐσεβείᾳ μέτοχος γένῃ ἐν τέλει τῆς οὐρανίου βασιλείας ἐν Χῳ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἀμήν».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς χρίσεως ὁ Βασιλεύς, ὅστις εἶχεν ἀποδυθῇ τὸν ἐρυθρὸν χιτῶνα κατὰ τὴν χρίσιν, ἐνδύεται λευκὸν χιτῶνα ἄνευ χειρίδων προσόμοιον πρὸς στιχάριον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπενδύτην χρυσοῦν μετὰ χρυσῆς ζώνης προσόμοιον πρὸς σάκκον (Dalmatic), ὃν ἔφερον διακονοῦντες κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἀγγλικὸν τυπικὸν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ οἱ ὑποδιάκονοι. Εἶτα περιβάλλεται εἶδος ἐπιτραχηλίου ὅμοιον πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν ἀγγλικανῶν ἱερέων φερόμενον ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ συμβολίζον τὴν ὑποταγὴν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Κου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ. Τελευταῖον ἐνδύεται τὸν Αὐτοκρατορικὸν Μανδύαν ἐκ χρυσοποικίλτου ὑφάσματος, ἐφ' οὗ εἶνε κεντημένα αὐτοκρατορικὰ ἐμβλήματα, ὅμοιον κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τοὺς μανδύας, οὓς θὰ φέρωσιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ συνιερουργοῦντες Ἐπίσκοποι. Καὶ τὰ ἐνδύματα ταῦτα ἢ μᾶλλον ἄμφια μαρτυροῦσιν, ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῷ ἀξιώματι τοῦ βασιλέως συνενοῦνται ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ κοσμικὴ ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἀγγλίας.

Σημειωτέον, ὅτι τὸ Ἔλαιον, οὗ γίνεται χρῆσις ἐν τῇ χρίσει τοῦ Βασιλέως, ἔχει μὲν ὡς βάσιν τὸ σύνηθες ἔλαιον, ἀλλ' εἶνε χημικῶς παρεσκευασμένον διὰ διαφόρων ἀρωμάτων, ὥστε νὰ εἶνε εὐῶδες καὶ κατὰ τοῦτο ἀνεξαρτήτως τοῦ τρόπου τῆς παρασκευῆς ἐνταῦθα ἢ ἐκεῖ ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἡμέτερον Μῦρον. Ἀναφέρεται ὅτι ἐπὶ τῶν Στουαρτῶν βασιλέων τὸ ἔλαιον τῆς Χρίσεως παρεσκευάζετο δι' 9 καὶ πλέον ἀρωμάτων ἐξ ἐλαίου ἰασεμίου, ροδελαίου, κινναμώμου καὶ ἄλλων μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας.

† Ο ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

(ἕπεται τὸ τέλος)

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 94)

75) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄

«Τοῦ κυρίου Γερασίμου τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον παραιτησαμένου τῇ ιη΄ (σημ.= τὸ ὀρθὸν εἶνε: ιθ΄) Ἀπριλίου τοῦ ,αψϞζ΄ ἔτους, τῇ ἐφεξῆς ιθ΄ Ἀπριλίου, γενομένης γενικῆς συνελεύσεως προεκρίθη εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, κοινῇ ἐκλογῇ καὶ ψήφῳ, ὁ Σμύρνης κύριος ***Γρηγόριος***. Ἀπεστάλη οὖν ἔξαρχος καὶ τζαούσης βασιλικὸς μετὰ ἐκκλ/κῶν γραμμάτων καὶ φερμανίου ἀπὸ Σμύρνης μετακαλούντων αὐτὸν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον· τῶν δὲ ταχέως ἀπελθόντων, τῇ ἐννάτῃ Μαΐου ἀνῆλθε μετ' αὐτῶν ἀπὸ Σμύρνης εἰς ΚΠολιν καὶ τῇ ἑξῆς παραλαβὼν τοὺς ἐνδημοῦντας ἐνταῦθα ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὺς παρέστη τῷ Ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας καὶ ἀπολαβών, ὡς ἔθος, τὰ καββάδια προήχθη μετὰ λαμπρᾶς προπομπῆς εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ γενομένης κανονικῶς τῆς μεταθέσεως ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐπευλόγησεν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τὸν συνελθόντα ἐκεῖ πολὺν εὐσεβῆ λαόν» (Μακρ.). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ ἐκλογὴ διενηργήθη τῇ 19 Ἀπριλίου 1797. Κατὰ τὸ δημοσιευόμενον ὅμως κατωτέρω σχετικὸν «ὑπόμνημα» ἡ ἐκλογὴ διενηργήθη κατὰ ***Μάϊον*** ἰ. ἔτους. Ἡ παρατηρουμένη διαφορὰ αἴρεται διὰ τῆς παραδοχῆς καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἐκλογὴ ὑπῆρξε πρόσκλησις καὶ παράκλησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ὅπως δεχθῇ τὴν πατριαρχείαν, ἡ δὲ δευτέρα ὑπῆρξεν ἡ κανονικὴ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας, ἐξασφαλισθείσης ἤδη τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Γρηγορίου, ὅστις ἀφιχθεὶς εἰς ΚΠολιν τῇ 9 Μαΐου 1797 ἐνεφανίσθη τὴν ἐπομένην ἐνώπιον τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς βασιλείας ἐνθρονισθεὶς αὐθημερόν. Ὑποτίθεται βασίμως ὅτι ἡ κανονικὴ πρᾶξις τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐγένετο ἐὰν μὴ τῇ 9, πάντως ὅμως τῇ ***10ῃ Μαΐου 1797.***

Ἀλλ' ἡ α΄ πατριαρχεία τοῦ Γρηγορίου δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ. Κατὰ

τὸν Μακραῖον, «οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς καὶ τῶν προὐχόντων ἀρχόντων οἱ δυνατοὶ... διενεργήσαντες πρὸς τοὺς κρατοῦντας τῇ ιη΄ δεκεμβρίου τοῦ αψξη΄ ἔτους, τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἐξέωσαν» τὸν Γρηγόριον. Ἐὰν πράγματι ἐγένετο ἐνέργειά τις κατὰ τοῦ πατριάρχου, αὕτη δὲν φαίνεται ἔχουσα ἐπίσημον χαρακτῆρα· τὸ ἀπὸ 19 ἱ. μηνὸς καὶ ἔτους βασιλικὸν διάταγμα περὶ ἐκλογῆς νέου πατριάρχου ἀναφέρει γενικῶς ὅτι «ὁ πατριάρχης τῶν ρωμαίων Γρηγόριος, κοντὰ ὁποῦ δὲν ἐφύλαξε τὰ εἰρημένα, ἐτόλμησε καὶ εἰς τρόπους, δι' οὓς ***ἀφηρέθη τὸ πρὸς αὐτὸν ἐμνιέτ***, διὸ καὶ ἔκαμε χρείαν δεβλέτζε νὰ γείνῃ ἄζλι». Παυθεὶς δὲ ἐσιάλη ἐξόριστος. Κατὰ τὴν ἐπίσημον τῆς Ἐκκλησίας σημείωσιν, τῇ «***ιη΄ τοῦ παρελθόντος δεκεμβρίου μηνὸς τοῦ αψξη΄*** σωτηρίου ἔτους διὰ βασιλικοῦ μουπεσίρι τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας ὁ τότε πατριαρχεύων κύριος Γρηγόριος αἴφνης ἀπὸ τῆς πατριαρχείας ἀνάρπαστος μετεκομίσθη εἰς χωρίον Κατίκιογι τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Χαλκηδόνος». Κατὰ τὸν Μακραῖον, ἐξωρίσθη εἰς Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐπίσημον καὶ αὖθις τῆς Ἐκκλησίας σημείωσιν, ὁ πατριάρχης, παραιτηθεὶς τοῦ θρόνου τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἐξώσεως αὐτοῦ, «μετ' ὀργῆς τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου ἐξωρίσθη εἰς ἓν μοναστήριον διαμένειν ἐκεῖ περιωρισμένος». Ἐφ' ὅσον δὲν καθορίζεται τὸ μοναστήριον, δὲν ἀποκλείεται ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἀρχικῶς ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν Καισαρείᾳ ἱ. μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου· ἀλλὰ «τοῦ κυρίου Γρηγορίου μέχρι Νικομηδείας βαρυτάτῳ χειμῶνι προϊόντος, δεδιότος δὲ σφόδρα τὴν μακρὰν ἀποικίαν καὶ θερμῶς ἐκεῖθεν προσλιπαροῦντος τοὺς ἐνδημοῦντας ἀρχιερεῖς, ὥστε ἐπ' ἄλλην ἀποπέμπειν ὁδὸν τὴν ἐξορίαν μεταθεμένους καὶ παραμένειν ἐκεῖ διὰ συχνῶν παρακλήσεων ἐπιτυχόντος, ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ὁ κὺρ Νεόφυτος μετέβαλε τὸν πρότερον ὁρισμὸν εἰς ***Ζίχναν*** ἀποπέμψας». Ἴσως ἐπρόκειτο περὶ περιορισμοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ παρὰ τὴν Δράμαν ἱ. μονῇ τῆς Εἰκοσιφοινίσσης. Λέγεται ὅτι διετάχθη ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν ἱ. μονὴν τοῦ Μ. Σπηλαίου Καλαβρύτων. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι συναντῶμεν μετέπειτα αὐτὸν ἐξόριστον ἐν Ἁγίῳ Ὄρει [147]).

— Μετὰ τὴν παραίτησιν — ἀπὸ 22 Σ/βρ. 1806 — Καλλινίκου Δ΄ ἐξεδόθη τῇ ὑστεραίᾳ *(23 ἱ. μηνὸς)* βασιλικὸν διάταγμα περὶ ἐκλογῆς νέου πατριάρχου· γενομένης δὲ συνόδου — μᾶλλον ἐκκλησιαστικοεθνικῆς συνελεύσεως — «προεκρίθη καὶ προεξελέγη ὁ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος ἐφησυχάζων παναγιώτατος καὶ σεβασμιώτατος πατριάρχης πρ.

---

147) ***Σάθα*** Μεσ. βιβλ. Γ΄ σ. 392. 397—8.—Ὅρα καὶ σημ. 137. 138. 139. 140 — ***Μ. Ε. Ἐγκυκλ.*** Η΄ 723.— Ἡ α΄ παραίτησις τοῦ Γρηγορίου ἀπὸ τοῦ θρόνου δὲν σώζεται.

ΚΠόλεως κύριος κύριος Γρηγόριος», ὅστις λαβὼν τὸν σχετικὸν βασιλικὸν ὁρισμὸν καὶ προσκλητήριον ἐπιστολὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐπανῆλθεν εἰς βασιλεύουσαν καὶ περιβληθεὶς τὸ βασιλικὸν καβάδιον ἀνέλαβε τὸ δεύτερον τὰς εὐθύνας τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος. Ὑποτίθεται ὅτι ἡ ὡς ἄνω ἀπόφασις τῆς συνελεύσεως ἐλήφθη ἅμα τῇ λήψει τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος περὶ ἐκλογῆς νέου πατριάρχου, ἤτοι τῇ **23 7/βρ. 1806**, ἡ δὲ ἐνθρόνισις τοῦ Γρηγορίου ἐγένετο κατὰ **Ὀκτώβριον** — ἴσως τῇ 18 τοῦ μηνός — **1806**. Ἡ β΄ πατριαρχεία τοῦ Γρηγορίου διήρκεσε σχεδὸν δύο ἔτη. «Τῇ ***ἐνάτῃ τοῦ ἤδη τρέχοντος μηνὸς (Σ/βρίου) τοῦ αωη΄*** σωτηρίου ἔτους διὰ βασιλικοῦ μουπεσίρη τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας ὁ πατριαρχεύων παναγιώτατος κύριος κύριος Γρηγόριος ἀποπεμφθεὶς ἀπὸ τῶν πατριαρχείων μετεκομίσθη εἰς χωρίον Κατίκιοϊ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Χαλκηδόνος». Τὰς αἰτίας τῆς ἀποπομπῆς τοῦ Γρηγορίου περιεῖχε τὸ ἀπὸ θ΄ ἰ. μηνὸς βασιλικὸν διάταγμα περὶ ἐκλογῆς νέου πατριάρχου. Ποῖαι αὗται ἄγνωστον, οὔτε δὲ καὶ ἡ ἀπὸ ***10 ἰδ. μηνὸς*** παραίτησις τοῦ Γρηγορίου ποιεῖται σχετικόν τινα ὑπαινιγμόν. Ἐκ τοῦ χωρίου Κατίκιοϊ φαίνεται ὁδηγηθεὶς ἐξόριστος εἰς Πρίγκηπον, ἐφησυχάσας δὲ ἐν τῇ ἐκεῖ ἱ. μονῇ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπεστάλη εἶτα ἐξόριστος εἰς Ἅγιον Ὄρος [148]).

— Μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου παραίτησιν — ἀπὸ 13 Δ/βρ. 1818 — Κυρίλλου ΣΤ΄ συνῆλθε τῇ ἐπιούσῃ (= 14 Δ/βρ. 1818) γενικὴ ἐκκλησιαστικοεθνικὴ συνέλευσις, ἀποφάσει τῆς ὁποίας «προκέκριται καὶ προεξελέγη τῶν ἄλλων ὁ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος τὸν ἀπράγμονα καὶ ἡσύχιον βίον ἑλόμενος καὶ μετιὼν παναγιώτατος καὶ σεβασμιώτατος πατριάρχης πρ. ΚΠόλεως κύριος κύριος Γρηγόριος, ὁ καὶ ἄλλοτε ἅπαξ καὶ δὶς κατὰ κοινὴν ἐκλογὴν νόμιμον τὴν πνευματικὴν ταύτην ἀρχὴν ἀξιοπρεπῶς ἰθύνας». Ἐπανελθὼν εἰς βασιλεύουσαν ἐγκαθιδρύθη τὸ τρίτον εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῇ ***ιδ΄ Ἰανουαρίου 1819***. Μετὰ πατριαρχείαν διετῆ καὶ τρίμηνον, «ιῃ ι΄ τρέχοντος μηνὸς (Ἀπριλίου 1821) διὰ βασιλικοῦ μουμπασίρη τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, ὁ πατριαρχεύων κύριος Γρηγόριος αἴφνης ἀπὸ τῶν πατριαρχείων ἀνάρπαστος γενόμενος μετεκομίσθη εἰς χωρίον Καδίκιοϊ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεος Χαλκηδόνος» καὶ καθυποβληθεὶς «ὀργῇ θανάτου βασιλικῇ», μετέστη τῶν τῇδε οἰκτρῶς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Πάσχα. Τὸ σκῆνος αὐτοῦ μετακομισθὲν εἰς Ὀδησσὸν ἐτάφη ἐν τῷ ἐκεῖ ἑλληνικῷ ἱ. ναῷ τῆς ἁγίας Τριάδος τῇ 16 Ἰουνίου ἰ. ἔτους. Κατ' Ἀπρίλιον δὲ 1871 τὸ

---

148) Ὅρα κατωτέρω δημοσιευόμενον α΄ Ἀρχιερατικὸν Γράμμα — ***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. Θ΄ 255 — ***Ὀρθοδοξία*** ἔτος Ζ΄ (1932) σ. 168.

λείψανον αὐτοῦ ἀνακομισθὲν εἰς Ἀθήνας ἐνεκλείσθη ἐν τάφῳ ἐντὸς τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Ἡ εἰκὼν τοῦ Γρηγορίου εὕρηται ἀνηρτημένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν πατριαρχῶν τοῦ Π/χείου ΚΠόλεως [149]).

*
* *

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Γρηγορίου Ε' τοῦ ἀπὸ Σμύρνης [150]).

«Οὐκ ἔστιν, ἀφ' ὅτου τῶν ἀνθρωπίνων συστημάτων μὴ ἀναγκαῖαί εἰσι κεῖσθαι τάξεις τε καὶ νόμοι, καθ' οὓς διοικηθείη ἂν καλῶς τε καὶ ἐπὶ κοινῷ τῷ συμφέροντι, εἰ μὴ ἄρα εἶέν τινες ἄτακτον τὸν βίον ἑλόμενοι καὶ ἄνομον τὴν πολιτείαν· νόμων μὲν οὖν χρήζουσιν ἄνθρωποι καὶ τούτων καλῶν, ἐφ' ᾧ κατ' ἀρετὴν διάγειν, οἵ γε νομίμως καὶ ἀνθρωπίνως, ὡς εἰπεῖν, μέλλοντες διοικηθήσεσθαι· οὐκ ἀποχρώντως γε μὴν πρὸς τοῦτο ἔχοιεν οἱ νόμοι, ἐὰν μὴ καὶ τῶν καλῶς προστατευόντων καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιμελουμένων τύχωσιν, ὅπως ἀπαράβατοι διαμένωσι· τὸ γὰρ μὴ διατηρεῖσθαι τοὺς νόμους τοῦ μηδὲ κεῖσθαι μηδὲν διαφέρειν πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν. Ταῦτ' ἄρα δεῖ μὲν τοῖς ἀνθρώποις τῶν νόμων πρὸς εὐζωΐαν, δεῖ γε μὴν καὶ τοῖς νόμοις ἀνθρώπων πρὸς φυλακήν, καὶ οὔτε ἄνθρωποι τῶν νόμων χωρὶς καλῶς τὸν βίον διαγάγοιεν, οὔτε νόμοι χωρὶς τῶν προστατευόντων ἀσφαλῶς διαμείναιεν. Ἔνθεν τοι καὶ ἐπὶ τῇ τῶν νόμων φυλακῇ οἱ προϊστάμενοι ἀποκαθίστανται πρωτίστην τινὰ ἐπιτρεπόμενοι τὴν ἀρχήν, ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ πηγῆς διαρρέουσι νομίμως τε καὶ εὐτάκτως ἀρ-

---

149) Ὅρα κατωτέρω δημοσιευόμενον β' Ἀρχ/κὸν Γράμμα — ***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. Θ. 434. ΙΓ' 109. 193. — ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ἔνθα ἀνωτέρω. — Περὶ ***Γρηγορίου Ε'*** ὅρα καί: ***Μαθᾶ*** σ 262. 271, 277.— ***Κούμα*** ΙΒ' 506. 509 — ***Βυζ.*** Β' 544. 545.— ***Γεδεὼν*** σ. 675. 680. 684 — ***τοῦ αὐτοῦ*** καν. διατ. Α' 302. 303. 304. 305. 311. Β' 95. 100. 102. 106. 114. 122. — ***τοῦ αὐτοῦ*** χρονικὰ τοῦ πατρ. οἴκου καὶ ναοῦ σ. 91. 110 ἑξ. — Τὰ κατὰ τὸν πατριάρχην ΚΠόλεως Γρηγορίου Ε' . . . . . ἐκδοθέντα ὑπὸ ***Γ. Π. Ἀγγελοπούλου*** εἰς τόμ. δύο. Ἀθῆναι. 1856-66. — ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Δ' 143. 166. 192. 197 218. 251. Θ' 235. ΙΗ' 357. ΙΘ' 152. 383. 523. Μ. 204. — ***Γρ. Παλαμᾶς*** περιοδ. Α' 233. 589. Ε' 201 — **Byz. Zeit.** XIV' 387 — ***Α. Γούδα*** Βίοι παράλληλοι τόμ. Α' Ἀθῆναι 1869 σ. 39 ἑξ. — ***Θεολογία*** περιοδ. Δ' 181. Ε' 199. 281. 282. Θ' 110 — ***Δελτίον*** ἱστ. καὶ ἐθνολογ. κλπ. Δ' 269 — **A. Preobragensky** ὁ πατριάρχης ΚΠόλεως Γρηγόριος Ε' (ρωσιστί). Καζάν. 1906 — ***Α. Κεραμέως*** Μαυρογ. βιβλιοθ. Α' 146. 147 — ***τοῦ αὐτοῦ*** ἱεροσ. βιβλ. Α' 484. Γ' 190. 236 — ***τοῦ αὐτοῦ*** ἱεροσ. σταχυολ. Α' 455. Γ' 460 — ***Τάκη Κανδηλώρου*** ἱστορία Γρηγορίου Ε' Ἀθῆναι. 1906 — ***Ρωμαῖος ὁ Μελῳδὸς*** περιοδ. ἐν Παρισίοις, 1932. τόμ. Α' 255 — ***Ὀρθοδ.*** Γ' 30. — ***Παρνασσός;*** τόμ. Γ' σ 1033 ἑξ. — **Vailhé** 1311 — **Langlois,** Mont Athos σ. 46. 56. 61. 71 — Ἡ Πατμιὰς σχολὴ ὑπὸ ***Μ. Μαλανδράκη*** σ. 116 — **N. Jorga** ὡς ἀνωτέρω σ. 174 — Πατριαρχικῆς ἱστορίας μνημεῖα ἐκδ. ***Μ Γεδεὼν*** Ἀθῆναι. 1922. σ. 5. — ***Ε. Κριτικίδου*** περίβασις κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 86. 90. 98. — ***Ἀρχιμ. Κ. Δελικάνη*** περιγραφ. κατάλογος ἐγγράφων περὶ τῶν ἐν Ἄθω μονῶν. ΚΠολις. 1902. σ. 14. — ***τοῦ αὐτοῦ*** πατρ. ἔγγραφα Β' 223. 225. 513. 516. Γ' 506. 507. 722.

150) ***Κώδ.*** Πατρ. Ἀρχ. Θ' 105.

δεύοντες οἱ ἐπὶ μέρους τῆς προστασίας ρύακες· οὐκ ἔστιν οὖν ὅστις νοῦν γε ἔχων ἀντείπῃ, μὴ οὐχὶ ταῦτ' ἀναγκαῖα εἶναι ἐπὶ παντὸς τῶν ἀνθρώπων συστήματος, πολλῷ γε μὴν ἀναγκαιότερα κριθείη ἂν ἐπὶ τῆς ἱερατικῆς ἱεροπρεπείας καὶ τάξεως, ὅσῳ ἐπ' αὐτῆς τὸ μὲν παραβῆναι ἐπιβλαβέστερον τῇ ψυχῇ, τὸ δέ γε φυλάττειν ὠφελιμώτερον. Ἐπειδὴ οὖν καὶ ἤδη ὁ τοῦ ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου πατριαρχικῶς προϊστάμενος παναγιώτατος κύριος κύριος Γεράσιμος, διά τὸ βαθὺ γῆρας καὶ τὰς πυκνὰς ἀσθενείας παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀδίαστον ποιησάμενος ἀφῆκε τὴν πατριαρχικὴν ταύτην περιωπήν, ὡς ἀντικρὺ κατεστρωμένη φαίνεται, ἡ δὲ ἐκκλησιαστικὴ ἔνθεος διακόσμησις ἀπελείφθη ἐστερημένη τῆς πρωτίστης ταύτης ἀρχῆς καὶ τοῦ πατριαρχικῶς αὐτῆς προϊσταμένου, διὰ ταῦτα ἡμεῖς οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημοῦντες συναδελφοὶ ἀρχιερεῖς, τῇ συναινέσει καὶ ὁμοφώνῳ γνώμῃ καὶ βουλῇ τοῦ τε ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλέπτου πεγιζάδὲ καὶ μεγάλου διερμηνέως τῆς κραταιᾶς καὶ ἀηττήτου βασιλείας κυρίου Κωνσταντίνου Ὑψηλάντη, καὶ τοῦ πανευγενεστάτου ἐν ἄρχουσι μεγάλου λογοθέτου τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας κυρίου Ἀλεξάνδρου Μάνου καὶ τῆς λοιπῆς χορείας τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων, τῆς κλεινῆς ταύτης τῶν πόλεων μετὰ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, συνήλθομεν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, ὡς νενόμισται, ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου εἰς εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἁρμοδίου προσώπου, τοῦ ἀναδεξομένου τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικόν, ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν τοῦτον θρόνον, καὶ ἀξίως ἐπιτραπησομένου τοὺς πνευματικοὺς οἴακας τοῦ παγκοίνου τούτου καὶ οἰκουμενικοῦ σκάφους, καὶ ἐπιστημόνως αὐτὸ διοικήσοντος διὰ τῆς θείας ἀντιλήψεως. Καὶ δὴ ἀκριβῶς συνδιασκεψάμενοι διὰ κοινῆς πάντων γνώμης ἐξελεξάμεθα τῶν ἄλλων, καὶ πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν πανιερώτατον καὶ ἐλλογιμώτατον μητροπολίτην Σμύρνης, ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον Ἀσίας, κύριον Γρηγόριον, ὡς κατάλληλον καὶ ἄξιον τῆς τοιαύτης κοινῆς προστασίας τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, δεύτερον δὲ τὸν πανιερώτατον κὺρ Παρθένιον καὶ τρίτον τὸν πανιερ. κὺρ Διονύσιον, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα κατεστρώθη ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν καὶ μόνιμον παράστασιν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἐννενηκοστῷ ἑβδόμῳ, κατὰ μῆνα μάϊον, ἐπινεμήσεως δεκάτης πέμπτης.

† ὁ Ἐφέσου ***Σαμουὴλ*** ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἁγίου Θεσσαλονίκης ***Γερασίμου*** — † ὁ Ἡρακλείας ***Μελέτιος*** — † ὁ Κυζίκου ***Ἰωακεὶμ*** — † ὁ Νικομηδείας ***Ἀθανάσιος*** — † ὁ Χαλκηδόνος ***Ἱερεμίας*** — † ὁ Δέρκων ***Μακάριος*** — † ὁ Τορνόβου ***Φιλόθεος*** — † ὁ Ἀμασείας ***Παΐσιος*** — † ὁ Προύσης ***Ἄνθιμος*** — † ὁ Νεοκαισαρείας ***Ἡσαΐας*** — † ὁ Λαρίσσης ***Διονύσιος*** — † ὁ Ἰωαννίνων ***Μακάριος*** — † ὁ Διδυμοτείχου ***Παΐσιος*** — † ὁ Ἀγκύρας ***Ἰωαννίκιος*** — † ὁ Εὐρίπου ***Ἱερόθεος*** — † ὁ Βιζύης ***Δανιήλ.***

*
* *

Ἀρχιερατικὸν Ὑπομνηματιστικὸν Γράμμα περὶ τῆς β' εἰς τὸν θρόνον ἐπανόδου τοῦ πρ. ΚΠόλεως Γρηγορίου Ε' [151]).

Περὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου οὐδεὶς ἂν τῶν γε εὐσεβῶν ἔξαρνος γένοιτο, μὴ οὐχὶ διττὰ ἔχειν τὰ ἐν ἀξιώμασι μεγέθη, τό τε κοινὸν καὶ τὸ ἴδιον· κοινὸν μὲν γὰρ κατ' εὐσέβειαν τὸ θεῖον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἁγιωτάτους θρόνους, διὰ τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης θεῖον ὄντως ἀξίωμα τοῦ καὶ ἐν αὐτῷ ἀεὶ προϊσταμένου, ἰδίᾳ τε καὶ ταύτῃ σεμνύνεται κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς ἀποστολικοὺς κανόνας, ἧπερ πρωτεύει ἤδη τῇ τάξει πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τοιαύτην πρωτίστην ἐπιτέτραπται τὴν ἀρχὴν πρὸς εὐκοσμίαν πάσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεροπρεπείας, ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ ῥίζης γενναίας μυρί' ὅσοι καὶ οἱ ἄλλοι οἱ κατὰ μέρος ἀναπεφύκασι τῶν ἐκκλησιῶν κλάδοι εὐθαλεῖς τε καὶ τέθηλλεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ βλαστήματα ἀμφιλαφῶς κωμῶντα εὐθαλέσι φύλλοις τῆς εὐσεβείας καὶ βρίθοντα ὡραίοις τῆς ὀρθοδοξίας καρποῖς· ὡς οὖν τοιούτου καὶ τηλικούτου ὄντος τοῦ ἁγιωτάτου τουτουῒ πατριαρχικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἀναγκαῖον ἡμῖν ἔδοξεν ἐν ὑπομνήμασι ἱεροῖς ἀποκεῖσθαι καὶ τὰ ἤδη περὶ αὐτὸν συμβάντα. Ταῦτ' ἄρα καὶ ἀρχιερατικὸν τόδε ὑπομνηματιστικὸν γράμμα ἤδη ἐκτιθέμεθα περὶ τῆς ἐλέει θείῳ νέας πατριαρχείας. Τῇ γὰρ .... τοῦ παρελθόντος σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἕκτου ἔτους ὁ πατριαρχεύων παναγιώτατος καὶ σεβασμιώτατος κύριος κύριος Καλλίνικος οἰκείᾳ αὐτοῦ βουλῇ παρῃτήσατο δι' ἐνυπογράφου καὶ ἐνσφραγίστου αὐτοῦ γράμματος τοῦ ἁγιωτάτου τουτουῒ πατριαρχικοῦ θρόνου, περιέχοντος τὰς αἰτίας, τὸ γῆρας αὐτοῦ δηλονότι καὶ τὰς πυκνὰς ἀσθενείας καὶ τὰ λοιπά, δι' ἃ οὐκ ἠδύνατο εἰς τὸ ἑξῆς ἔχειν τὴν τοιαύτην κοινὴν φροντίδα καὶ ἐπιστασίαν, καὶ τῆς οἰκειοθελοῦς αὐτοῦ παραιτήσεως ἐμφανισθείσης εἰς τὸ ὑψηλὸν δεβλέτι τῶν πολυχρονίων καὶ εὐμενεστάτων ἡμῶν αὐθεντῶν, οὓς Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττοι καὶ περιέποι ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ἐξεδόθη τῇ ὑστεραίᾳ ὑπὸ τῆς αὐτῶν μεγαλειότητος ὑψηλὸν προσκυνητὸν πουγιουρουλτῆ, διαλαμβάνον τὴν οἰκειοθελῆ παραίτησιν τῆς ἐκείνου παναγιότητος καὶ ἐπιτρέπον ἐλευθέραν τὴν ἄδειαν διατρίβειν καὶ κατοικεῖν ὅπου ἂν βούληται, καὶ ἐπιτάττον ἐπὶ τέλους σύμπασιν ἡμῖν ἑλέσθαι εἰς πατριάρχην, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ γένους ἡμῶν τάξιν καὶ συνήθειαν, δόκιμον, πιστὸν καὶ ἱκανὸν πρὸς περίθαλψιν τοῦ βασιλικοῦ ραγιᾶ, συνετόν τε καὶ ἄξιον ὑπουργῆσαι τὰ ἀρέσκοντα τῇ ὑψηλῇ βουλήσει· ὅθεν συνόδου ἐν πατριαρχείοις ὑπερτελεστάτης συγκροτηθείσης πάντων

---

[151]) ***Κώδ.*** Πατρ. Ἀρχ. Θ' 235 — ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Β' 280. — ***Σημ. α'.*** Ἐν τῷ ὡς ἄνω Ἀρχιερατικῷ Γράμματι δὲν σημειοῦται ἡ ἡμερομηνία τῆς παραιτήσεως τοῦ *Καλλινίκου*, ἐκ τοῦ ἐγγράφου ὅμως τῆς ἰδιοχείρου παραιτήσεως αὐτοῦ φαίνεται ὅτι αὕτη φέρει ἡμερομηνίαν ***κβ'*** σεπτεμβρίου.— ***Σημ. β'*** ἐν τῷ κώδικι σώζεται ἐπικεκολλημένη μόνον ἡ παραίτησις τοῦ Καλλινίκου, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ βασιλικὸν διάταγμα περὶ ἐκλογῆς νέου πατριάρχου.— ***Σημ. γ'*** ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἀρχ/κῶν ὑπογραφῶν παραμένουσι κεναὶ θέσεις δύο, μία μετὰ τὸν Κυζίκου Μακάριον καὶ ἑτέρα μετὰ τὸν Νικαίας Δανιήλ. Πάντως πρόκειται περὶ τῶν ἀρχ. ὑπογραφῶν τοῦ Νικομηδείας ***Ἀθανασίου*** διὰ τὴν α' καὶ τοῦ Χαλκηδόνος ***Ἱερεμίου*** διὰ τὴν β'.

ἡμῶν, συμπαρόντος καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ περιβλέπτου μεγάλου διερμηνευτοῦ τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου Χαντζερῆ καὶ τοῦ πανευγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου Μάνου μετὰ πάντων τῶν προκριτωτέρων τῆς πανευγενοῦς χορείας καὶ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, ἔτι δὲ καὶ τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν εὐλογημένων ρουφετίων τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλεων, ἐπ' ἀκροάσει πάντων ἀνεγνώσθη τὸ ὑψηλὸν προσκυνητὸν ἔγγραφον, ὅπερ καὶ κατέστρωται μετὰ τῆς παραιτήσεως τῆς ἐκείνου παναγιότητος ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι, ὡς φαίνεται· καὶ κατὰ τὰς ἐπὶ τέλους πρὸς ἡμᾶς προσκυνητὰς ἐπιταγάς, σκέψεως συνοδικῶς γενομένης πρὸς εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἁρμοδίου προσώπου τοῦ ἀρίστως διακυβερνήσοντος τὸ πάγκοινον τουτὶ σκάφος κατὰ τὴν προσκυνητὴν ἐπιταγὴν καὶ κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους μηδεμίαν ἐκκλησιαστικὴν παροικίαν ἐπὶ πολὺ μένειν χηρεύουσαν διακελευομένους, προεκρίθη καὶ προεξελέγη ὁ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος ἐφησυχάζων παναγιώτατος καὶ σεβασμιώτατος πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως κύριος κύριος Γ ρ η γ ό ρ ι ο ς, πάντων ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων παρευρεθέντων, μεγάλων τε καὶ μικρῶν, ἀναφωνούντων καὶ δι' εὐφήμου γλώττης ἀγόντων καὶ διηγουμένων τὰ ἄριστα καὶ κοινωφελῆ ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ πατριαρχείας μεγάλα κατορθώματα καὶ αὐτὰ φωνὴν οἱονεὶ ἐπαφιέντα καὶ ὥσπερ ἀπὸ μιᾶς ψυχῆς ἀναβοώντων τὰ εἰκότα ἐπὶ τῇ κατ' εὐχαρίστησιν κοινῇ ἐκλογῇ καὶ αὖθις ἀποκαταστάσει τῆς αὐτοῦ σεβασμιωτάτης παναγιότητος εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριαρχικὸν τοῦτον θρόνον· καὶ γὰρ ἀξίως, ὡς διείληπται, καὶ θαυμασίως ἐπὶ τῆς προτέρας αὐτοῦ πατριαρχείας ᾠκονόμησε τὰ τῆς ἐκκλησίας, ἄριστα διοικήσας καὶ τὰς δυσχερείας καὶ περιπετείας κατὰ τὸ δυνατὸν ἐξομαλίσας καὶ ἀμέμπτως διαγαγὼν καὶ ποιμάνας θεοφιλῶς τὸν τοῦ Κυρίου περιούσιον λαόν. Καὶ δὴ κατὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ἐκλογὴν καὶ ἔνθερμον αἴτησιν δι' ὑψηλοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ καὶ κοινῆς προσκλητικῆς ἅμα καὶ παρακλητικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς καὶ τῶν πεμπομένων παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπανελθοῦσαν τὴν σεβασμιωτάτην αὐτοῦ παναγιότητα καὶ διὰ περιβολῆς ἐκλάμπρου βασιλικοῦ καβαδίου ἐνιδρυθεῖσαν παναισίως ἐν τῇ οἰκουμενικῇ ταύτῃ καθέδρᾳ κατὰ τὸν διακαῆ ἡμῶν πόθον δεχόμεθα ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ ἐπιγινώσκομεν παναγιώτατον καὶ σεβασμιώτατον ἡμῶν δεσπότην καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην, εὖ εἰδότες ζηλωτὴν καὶ ὑπέρμαχον παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου καὶ εὐσεβοῦς πληρώματος καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ ἀνεπιλήπτως προϊστάμενον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ διακηρύττομεν καὶ προσβεβαιοῦμεν ὁμοφώνως καθομολογοῦντες πᾶσι πάντα καλῶς ἔχοντα, ἐπευχόμενοι ἐκ βάθους ψυχῆς Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὅπως χαρίσαιτο τῇ αὐτοῦ σεβασμιωτάτῃ παναγιότητι ὑγείαν διηνεκῆ καὶ μακροημέρευσιν, εἰρηνιαίαν καὶ ἀκλόνητον στερέωσιν ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὡς νομίμως καὶ κανονικῶς ἐπαναλαβούσῃ τὴν προστασίαν αὐτοῦ. Διὸ ἐγένετο τὸ παρὸν ἡμῶν κοινὸν ἀρχιερατικὸν ὑπομνηματιστικὸν γράμμα ἐπὶ τοῦδε τοῦ ἱεροῦ κώδικος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αωστ' κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, ἐπινεμήσεως ι'.

† ὁ Καισαρείας ***Φιλόθεος*** — † ὁ Ἐφέσου ***Διονύσιος*** — † ὁ Ἡρακλείας ***Μελέτιος*** — † ὁ Κυζίκου ***Μακάριος*** — — † ὁ Νικαίας ***Δα-***

νιὴλ — — † ὁ Δέρκων ***Γρηγόριος*** — † ὁ Θεσσαλονίκης ***Γεράσιμος*** — † ὁ Προύσης ***Ἄνθιμος*** — † ὁ Βερροίας ***Χρύσανθος*** — † ὁ Ἀθηνῶν ***Γρηγόριος*** — † ὁ Ἀγκύρας ***Ἰωαννίκιος*** — † ὁ Φιλαδελφείας ***Δωρόθεος*** — † ὁ Νέων Πατρῶν Πολύκαρπος— † ὁ Βάρνης ***Παΐσιος*** — † ὁ Προϊλάβου ***Παρθένιος*** — † ὁ Ξάνθης ***Σεραφεὶμ*** —† ὁ Ὠλένης ***Φιλάρετος*** — † ὁ Γάνου ***Γεράσιμος*** — † ὁ Φερσάλων ***Παρθένιος.***

***

Παραίτησις Γρηγορίου Ε′ (τὸ β′) [152].

Ἡ μετριότης ἡ ἐμὴ διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς ἀποδεικτικοῦ γράμματος ἐμφαίνεται, ὅτι παρῃτήθη πρώην καὶ ἤδη παραιτεῖται οἰκειοθελῶς καὶ ἀπαραβιάστως τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκτὸς τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης, ἀναθεμένη τὴν προμήθειαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ εὐεργέτιδι κοινῇ μητρὶ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· διὸ καὶ ἐγένετο τὸ παρὸν ἐνυπόγραφον γράμμα ἐσφραγισμένον τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς ὑπογραφῇ εἰς ἔνδειξιν.

,αωη′ σεπτεμβρίου ι′.

† ***Ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος.***

***

Ἀρχιερατικὸν Ὑπομνηματιστικὸν Γράμμα περὶ τῆς τρίτης εἰς τὸν θρόνον ἐπανόδου τοῦ πρ. ΚΠόλεως Γρηγορίου Ε′ [153]).

Καὶ φυτὸν ἀεὶ ῥίζης πέφυκε χρῆζον, ἐξ ἧς πηγαὶ τῆς ζωῆς ἀνατρέχουσι τῷ ὅλῳ, καὶ ποταμὸς πηγῆς δεῖται καταρκτικῆς τῆς ἐκείνου συστάσεως, καὶ ποταμῶν εἰσροῆς τὸ θαλάσσιον πέλαγος, ἐξ ἧς εὐρύνεται λιμναζόμενον καὶ μηκυνόμενον παρεκτείνεται, καί, ὡς εἰπεῖν, ἁπαξάπαντα τῶν δημιουργημάτων τὴν οἰκείαν ἀρχὴν ὑποτίθησι· μὴ γὰρ προϋπαρξάσης ἀρχῆς τὸ ἐκ ταύτης οὐ συνίσταται, μήτε τὸ κατὰ φύσιν φαμέν, μήτε τὸ κατὰ τέχνην, μήτ' αὐτὰ δήπου τὰ κατὰ θέσιν ἢ προαίρεσιν γιγνόμενα· διὸ κρηπῖδος οἰκία χωρὶς ἀνεξάρτητος, ναῦς κυβερνήτου χηρεύουσα οὐκ ἀκίνδυνον, καὶ σῶμα δίχα κεφαλῆς ἀνοργάνιστον, ἀλλά γε μὴν καὶ στρατόπεδον στρατηγοῦ χωρὶς ἀσυγκρότητον, καὶ ποίμνιον ποιμένος ἄνευ ἀσύντακτον· θάτερον γὰρ θατέρου χωρὶς τὰ πρός τι πως ἔχοντα καὶ φεράλληλα διαμένειν οὐ δύναται. Κατὰ ταῦτα μὲν οὖν ἀναλόγως καὶ ἡ πνευματικὴ τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας καθόλου ποιμαντορία τὸν ἀρχικὸν ποιμενάρχην εἴωθεν ἐπιζητεῖν ἀναγκαίως, ἐξ οὗπερ ὁλικῶς πως ὡς ἀπὸ κοινῆς εὐτάκτου ἀρχῆς ἐπιφοιτῶσι κατὰ μέρος ἀξίαι καὶ εὐταξίαι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνθέου διακοσμήσεως, καὶ συναρμολογούμεναι, ἀλληλουχούμεναί τε καὶ συνεχόμεναι καταλλήλως ἐνεργοῦσι καὶ διασώζονται· τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων

152) ***Κώδ.*** Πατρ. Ἀρχ. Θ′ 254.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Β′ 293.

153) ***Κώδ.*** Π. Ἀρχειοφ. θ′ 397. – ***Σημ.*** Τὸ ἀναφερόμενον βασιλικὸν διάταγμα δὲν σώζεται ἐν τῷ κώδικι.

καὶ παρὰ πᾶσιν ὁμολογουμένων οὐκ ἄλλως τὸν γνήσιον ποιμενάρχην, εἰμὴ διὰ κοινῆς ἐκλογῆς καὶ ψήφων ἀποκαθίστασθαι ὁ κανονικὸς ὅρος καὶ θεσμὸς ὑπαγορεύει· τούτων δ' αὖ πάλιν ὁμοφώνως καὶ εὐφυῶς ἐπαγομένων, πῶς ἂν μή τις ὁμολογήσειε προνοίᾳ θείᾳ καὶ εὐδοκίᾳ εἶναι τὸ γιγνόμενον; κήδεται γὰρ κήδεται Θεὸς τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ· πῶς γὰρ οὔ; ὅπου γε καὶ ἡμῶν ἑκάστου ὑπερβαλλόντως κήδεται; οὐδεὶς γάρ, φησὶ ὁ χρυσορρήμων θεῖος πατήρ, οὕτως ἑαυτοῦ φείδεται, ὡς πάντων ἡμῶν ὁ Θεός· πολλῷ γὰρ ἡμῶν αὐτὸς βούλεται μᾶλλον μηδὲν ἡμᾶς πάσχειν κακόν. Τοῦ γοῦν ἁγιωτάτου τούτου πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ τε καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως ἀναγκαίως ἐπιζητοῦντος ἤδη τὸν οἰκεῖον προστάτην, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῷ πατριαρχικῶς προϊσταμένου κυρίου κυρίου Κυρίλλου τῇ ιγ΄ τοῦ παριππεύσαντος δεκεμβρίου, ἀπελαθέντος αὐτοῦ καὶ ἐκπεσόντος ὑψηλῷ βασιλικῷ προσκυνητῷ ἐγγράφῳ κελεύσματι, ὅπερ μετὰ τῆς ἐνυπογράφου καὶ ἐνσφραγίστου τῆς αὐτοῦ παναγιότητος παραιτήσεως κατέστρωται ἐπίτηδες ἀντικρύ, ρητῶς διαλαμβάνον τὰς αἰτίας τῆς ἐξώσεως, ναὶ δὴ καὶ ἀδείας συμφώνως τοῖς ἐπικεχορηγημένοις ἡμῖν ὑψηλοῖς προνομίοις, ἐπιτραπείσης συγχρόνως παρὰ τῆς κραταιᾶς καὶ ἀηττήτου βασιλείας (ἧς τὸ σθένος εἴη ἀπρόσμαχον καὶ θριαμβεῦον εἰς αἰῶνας αἰώνων) ἐπὶ τὸ γενέσθαι ἀριστίνδην παρ' ἡμῶν καὶ τοῦ γένους τὴν εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν διαδόχου ἐκ πείρας πιστοῦ καὶ δεδοκιμασμένου, οἷον ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς ἡ πνευματικὴ αὕτη πηδαλιουχία ἐπιζητεῖ τὸν κυβερνήτην, σύνοδος περὶ τούτου τῇ ὑστεραίᾳ συνεκροτήθη ἐν τῷ μεγάλῳ συνοδικῷ τῶν πατριαρχείων ὑπερτελεστάτη πάντων ἡμῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, παρουσιάζοντος ἐν αὐτῇ τοῦ τε ἐνδοξοτάτου καὶ περιφανεστάτου ἄρχοντος μεγάλου διερμηνευτοῦ τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίου κυρίου Μιχαὴλ Σούτζου, μετὰ πάσης τῆς πανεκλάμπρου καὶ πανευγενοῦς χορείας τῶν περιφανεστάτων προὐχόντων τοῦ γένους ἡμῶν, τοῦ πανευγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας κυρίου κυρίου Θεοδώρου Ρίζου μετὰ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ τῶν προκριτωτέρων ἀφ' ἑκάστου τῶν εὐλογημένων ρουφετίων τῆς βασιλευούσης τῆσδε τῶν πόλεων, καὶ σκέψεως γενομένης ἀκριβοῦς ἐν εἰλικρινεῖ τῇ γνώμῃ καὶ ἀπαθεῖ λογισμῷ, τίς ἂν εἴη ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐρρωμένως καὶ εὐσταθῶς προστησόμενος, ἄριστα καὶ κατὰ σκοπὸν συμφέροντα τά τε κοινὰ καὶ τὰ ἴδια διοικήσων, ἐγρηγόρως καὶ ὀμμάτων βολαῖς ἀγρύπνοις τὰ πάντα ἐπισκεψόμενος καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ἑκάστου διόρθωσιν καὶ παραμυθίαν εὐεπιβόλῳ διανοίᾳ καὶ γενναιότητι ἤθους καὶ φρονήματος οἷός τε καὶ νοῆσαι καὶ διαπράξασθαι προκέκριται καὶ προεξελέγη τῶν ἄλλων ὁ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος τὸν ἀπράγμονα καὶ ἡσύχιον βίον ἑλόμενος καὶ μετιὼν παναγιώτατος καὶ σεβασμιώτατος πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως κύριος κύριος Γρηγόριος ὁ καὶ ἄλλοτε ἅπαξ καὶ δὶς κατὰ κοινὴν ἐκλογὴν νόμιμον τὴν πνευματικὴν ταύτην ἀρχὴν ἀξιοπρεπῶς ἰθύνας καὶ τὸν ὄγκον τῆς ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀνενδότου μερίμνης κατ' ὁμαδὸν ἀράμενος, πόνους τε καὶ ἀγῶνας τοσούτους ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἰδιαιτέρας εὐκλείας τῆς κοινῆς ταύτης μητρός οἱ πάντες ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς εὐχαρίστου γνώμης πρὸς μόνην τὴν αὐτοῦ σεβασμιωτάτην παναγιότητα ἀπείδομεν ἰθυτενῶς, τῶν πραγμάτων αὐτῶν

οἱονεὶ φωνὴν ἀφιέντων καὶ τὰ ἐπὶ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας αὐτοῦ θείῳ ἐλέει πατριαρχείας διαπραχθέντα μετὰ κρότων πολλῶν ἀνακηρυττόντων, ἃ πᾶσαν εὐαίσθητον ἅμα καὶ εὐγνώμονα ψυχὴν εἰς ἔπαινον καὶ εὐφημίαν κινεῖ δικαίαν, οὐ χρηστοτάτην μόνον ἐλπίδα, ἀλλὰ καὶ βεβαίαν εἰκότως τὴν πεποίθησιν τῶν μελλόντων λαμπρῶν καὶ κοινωφελῶν προσμαρτυροῦντα, καὶ τὸν ὑποστηριγμὸν τῆς ὡς ἄλλης οἰκίας ἐν κινδύνῳ πτώσεως καθεστηκυίας ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας κατεπαγγελλόμενα, σὺν Θεῷ τῷ ἐπὶ πέτρᾳ ἀρραγεῖ θεμελιώσαντι αὐτὴν καὶ «πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» ἀποφαινομένῳ. Ὅθεν καὶ κατὰ κοινὴν δεητικὴν ἁπάντων ἡμῶν πρόσκλησιν καὶ ἔκδοσιν ὑψηλοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ εὐμενῆ καὶ ἀνάλογον τῆς ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ παντὸς τοῦ γένους ἐξαιτητικῆς δουλικῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὸ βασίλειον κράτος, πρὸς δὲ καὶ δι' ἐξάρχου ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀποσταλέντος, μετακληθεῖσα ἡ αὐτοῦ θειοτάτη παναγιότης ἀπὸ τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους, καὶ ὡς ἔαρ ποθεινὸν πᾶσαν ἀθυμίας ἀχλὺν διασκεδάσαν ἐπιφανεὶς τῇ ἐκκλησίᾳ, διὰ τῆς συνήθους περιβολῆς τοῦ ἐκλάμπρου βασιλικοῦ καβαδίου, ἐνίδρυται σήμερον εὐκλεῶς ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου παναγιώτατος καὶ σεβασμιώτατος ἡμῶν αὐθέντης καὶ δεσπότης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης νομίμως καὶ κανονικῶς ἐπιγνωσθεὶς πᾶσιν ἡμῖν καὶ παντὶ τῷ γένει μετὰ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου ἐκ βαθέων καρδίας συνεπευχομένοις, ὅπως ἡ φιλάγαθος πρόνοια τοῦ ὑψίστου Θεοῦ, ἡ ἐπιδοῦσα ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν, καὶ ταῦτα πανσόφως οἰκονομήσασα, χαρίσαιτο ἡμῖν τὴν αὐτοῦ σεβασμιωτάτην παναγιότητα, σῶαν, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακροημερεύουσαν, ὀρθοτομοῦσαν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ἐντείνουσαν ἐν πᾶσιν καὶ κατευοδουμένην, καὶ ἀστεμφῶς ἐρηρισμένην ἐπὶ τῆς πνευματικῆς οἰκουμενικῆς περιωπῆς μέχρι τερμάτων ἐπὶ μηκίστου ζωῆς εἰς κοινὴν πάντων ἡμῶν παραμυθίαν καὶ εἰρηναίαν καὶ ἀκατάγνωστον διαγωγὴν καὶ σύμπνοιαν θεοφιλῆ καὶ σωτήριον. Διὸ εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν κοινὸν ἀρχιερατικὸν ἡμῶν ὑπομνηματιστικὸν γράμμα ἐπὶ τοῦδε τοῦ ἱεροῦ κώδικος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αωιθ', ἰανουαρίου ιδ'.

† Ὁ Καισαρείας ***Ἰωαννίκιος*** — † ὁ Ἐφέσου ***Διονύσιος*** — † ὁ Ἡρακλείας ***Μελέτιος*** — † ὁ Κυζίκου ***Κωνστάντιος*** — † ὁ Νικομηδείας ***Ἀθανάσιος*** † ὁ Χαλκηδόνος ***Γεράσιμος*** — † ὁ Δέρκων ***Γρηγόριος*** — † ὁ Βερροίας ***Ζαχαρίας*** — † ὁ Κρήτης ***Γεράσιμος*** — † ὁ πρόεδρος Σηλυβρίας ***Ἰωαννίκιος*** — † ὁ Ἀγκύρας ***Μεθόδιος*** — † ὁ Εὐρίπου ***Γρηγόριος*** — † ὁ Σοφίας ***Θεοφάνης*** — † ὁ Ἀγχιάλου ***Εὐγένιος*** — † ὁ Μαρωνείας ***Κωνστάντιος*** — † ὁ Σκοπείων ***Ἄνθιμος*** — † ὁ Σίφνου ***Καλλίνικος*** – † ὁ Δεβρῶν ***Δοσίθεος*** † ὁ Δυρραχίου ***Σαμουήλ***.

(ἀκολουθεῖ).

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΩ ΧΡΟΝΟΥΣ

Εἰς τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, μετὰ τὸ *Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον*, ὅταν ὁ Πατριάρχης λειτουργῶν ἐκ τῆς Ὡραίας Πύλης ποιῆται τὴν ἀπόλυσιν λέγων *Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι. Ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν*, ἀμέσως τότε ὁ πρωτοψάλτης βοηθούντων αὐτῷ καὶ τῶν δύο χορῶν ψάλλει ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους τὸ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν*· τούτου δὲ ἔτι ψαλλομένου ὁ Πατριάρχης ἐξερχόμενος τοῦ ἱεροῦ βήματος διευθύνεται καὶ ἵσταται ὅπου συνήθως ποιεῖται τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου, τῶν χορῶν ψαλλόντων ἀπὸ χοροῦ τὰς Καταβασίας· μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς ἀντιδωροδιανομῆς, ψάλλεται ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου ὁ πατριαρχικὸς Πολυχρονισμός, εἰς τὸ συνηθισμένον αὐτοῦ μέλος, τοῦ Πατριάρχου ἱσταμένου εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ· μετὰ τὸν Πολυχρονισμὸν ὁ Πατριάρχης εὐλογήσας τοὺς δύο μουσικοὺς χοροὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ὅπου ἐκδύεται καὶ ἐκ τῆς ὀπισθίας θύρας τοῦ βήματος ἀνέρχεται εἰς τὰ πατριαρχικὰ δώματα.

Ὁσάκις ὁ πρωτοψάλτης κωλύεται εἰς τὸ χοροστατῆσαι λόγῳ ἀσθενείας ἢ ἄλλης αἰτίας εὐλόγου, εἰς ἅπαντα τὰ ἐν τῷ ναῷ καθήκοντα αὐτοῦ ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ πρῶτος δομέστικος, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἐν τῷ ἀριστερῷ χορῷ ψάλλει ὁ δεύτερος δομέστικος· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ χοροστατοῦντος Πατριάρχου τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* ψάλλεται ὑπὸ τοῦ λαμπαδαρίου ὡς καὶ τὸ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν* τῆς ἀπολύσεως.

Β'. Καθήκοντα λαμπαδαρίου.

Ἀπέναντι τοῦ πρωτοψάλτου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἁμιλλᾶται ὡς πρὸς τὴν μουσικὴν τέχνην, ψάλλει πάντοτε ὁ λαμπαδάριος. Ἐν τῷ ἑσπερινῷ, εἰς τοῦτον ἀνήκουσι τὸ Κατευθυνθήτω, ἡ στιχολογία, τὰ ἀναστάσιμα στιχηρὰ καὶ τὸ Καὶ νῦν πρὸ τῆς εἰσόδου, ἐὰν ὑπάρχῃ, τὸ Προκείμενον καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον θεοτοκίον. Ἐν τῷ ὄρθρῳ, ὁ λαμπαδάριος ψάλλει τὸν κανόνα τῆς ἡμέρας Α' Γ' Δ' ᾠδήν, Καταβασίας Γ' Δ' καὶ Η', Ν' ψαλμὸν μετὰ τοῦ Καὶ νῦν Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις, τὸ Αἰνεῖτε τῶν Αἴνων, τὰ ἀνα-

στάσιμα στιχηρὰ ἰδιόμελα, καὶ τὸ *Σήμερον σωτηρία·* ἐν δὲ τῇ λειτουργίᾳ ὁ λαμπαδάριος ψάλλει ὅλα ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἀριστερὸν χορὸν ἤτοι τέλος ταῦ χερουβικοῦ ὕμνου, Κοινωνικὸν κ.λ.π.

Ἐν πατριαρχικῇ χοροστασίᾳ ὁ λαμπαδάριος ἀκολουθεῖ βοηθῶν τῷ πρωτοψάλτῃ ψάλλοντι ἐμμελῶς τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* τῆς εἰσόδου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πατριάρχου καὶ τὸ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τῆς λειτουργίας ψαλλόμενον *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν.* Ὁσάκις ὁ Πατριάρχης ψάλλει τὴν τιμιωτέραν, ἢ τὸν κανόνα τῆς θ' ᾠδῆς καὶ τὸ Ἐξαποστειλάριον, ἀπέναντι αὐτοῦ ψάλλει ὁ λαμπαδάριος, τὸ Ἐξαποστειλάριον ὅμως ψάλλει κατερχόμενος [10]) πάντοτε τὸ στασίδιον αὐτοῦ, ὁ αὐτὸς ποιῶν πάντοτε καὶ τὸ τέλος τοῦ τρίτου Ἐξαποστειλαρίου.

Ἐν πατριαρχικῇ λειτουργίᾳ, ὁσάκις ὁ πατριάρχης ἐνδύεται [11]) ἐν τῷ ναῷ, τότε ὁ λαμπαδάριος ψάλλει εἰς ἀργὸν μέλος τὸ ἀρχαῖον μάθημα *Ἄνωθεν οἱ Προφῆται·* κατὰ δὲ τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου ψάλλει ἀπὸ χοροῦ τὰς Καταβασίας τῆς ἡμέρας.

Τοῦ πρωτοψάλτου ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπουσιάζοντος, ὁ λαμπαδάριος τότε ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ, [12]) χοροστατοῦντος πατριάρχου, ψάλλει τὸ *Εἰς πολλὰ ἔτη* ὡς καὶ τὸ *Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα·* ὁσάκις δὲ ὁ ἴδιος ἀπουσιάζει, τὰ ἐν τῷ ναῷ καθήκοντα αὐτοῦ ἐκπληροῖ ὁ δεύτερος δομέστικος πρὸς τὸν ὁποῖον ἀντιψάλλει ὁ πρῶτος καίπερ παρουσιάζοντος τοῦ πρωτοψάλτου.

---

[10]) Ἐπὶ χοροστασίας ἄλλου συνοδικοῦ ἀρχιερέως ψάλλοντος τὸ Ἐξαποστειλάριον ὁ λαμπαδάριος ψάλλει τοῦτο ἀπὸ τοῦ στασιδίου αὐτοῦ.

[11]) Εἴθισται νὰ ἐνδύεται ἐν τῷ ναῷ ὁ πατριάρχης, μόνον καὶ ἐξαιρετικῶς, κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας.

[12]) Ἐπὶ πρωτοψαλτείας Γεωργίου Βιολάκη, ἐν μιᾷ Κυριακῇ, συνέπεσε λόγῳ ἀσθενείας νὰ ἀπουσιάσωσιν ἐκ τοῦ ναοῦ ὅ τε πρωτοψάλτης καὶ ὁ δομέστικος τοῦ δεξιοῦ Ἀριστείδης· ἁρμοδίως πληροφορηθεὶς τὴν ἀσθένειαν τούτων ὁ τότε πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε' (1887-1891) διεμήνυσεν εἰς τὸν λαμπαδάριον Νικόλαον, ὅπως οὗτος διέλθῃ εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν καὶ ψάλλῃ ἐκεῖνος ἐκ τῆς θέσεως τοῦ πρωτοψάλτου. Ὁ φανατικὸς τηρητὴς τῆς ἀρχαίας τάξεως τοῦ ναοῦ λαμπαδάριος, σεβόμενος τὴν πρωτοψαλτικὴν θέσιν, δὲν ἔσπευσε νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου. Ὅταν δὲ οὗτος κατῆλθεν εἰς τὸν ναόν, ὁ λαμπαδάριος ἀπὸ τῆς θέσεώς του ἔψαλεν αὐτῷ τὸ ***Εἰς πολλὰ ἔτη·*** εἶτα ὁ πατριάρχης ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Νικόλαον «ὁρίσατε ἄρχων λαμπαδάριε, εἶπε, νὰ ψάλητε εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀσθενοῦντος διδασκάλου»· τότε ὁ λαμπαδάριος Νικόλαος ἄνευ ἀντιρρήσεως συνεμορφώθη. — Ἡ ἐνέργεια αὕτη ἡ πατριαρχικὴ ἐδικαιολογήθη διὰ τὴν σύγχρονον ἀπουσίαν ἐκ τοῦ δεξιοῦ χοροῦ τοῦ πρωτοψάλτου καὶ τοῦ δομεστίκου· διότι ἡ πρᾶξις τοῦ ναοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἦτο ὁ λαμπαδάριος νὰ ἀναπληροῖ ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ μόνον τὰ εἰδικὰ καθήκοντα τοῦ ἀπουσιάζοντος πρωτοψάλτου ἦτο δὲ ἀσέβεια πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἑκάστοτε πρωτοψάλτου τὸ νὰ καταλάβῃ ὁ λαμπαδάριος ἀκέλευστος τὴν θέσιν ἐκείνου, μὴ δικαιούμενος εἰς τοῦτο κατὰ τὴν ἰσχύουσαν τάξιν.

Γ' *Καθήκοντα δομεστίκων.*

Οἱ δομέστικοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ προσωνυμούμενοι καὶ προσαγορευόμενοι καὶ αὐτοὶ ἄρχοντες [13]) καὶ διδάσκαλοι ὅπως ὁ πρωτοψάλτης [14]) καὶ ὁ λαμπαδάριος, ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ ἔχουσιν ὡρισμένα καθήκοντα εἰς τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦνται νὰ ἀνταποκρίνωνται. Οὗτοι ἀκολουθοῦσι πάντοτε ἐν τῷ ψάλλειν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν χορῶν, πρωτοψάλτην καὶ λαμπαδάριον, ψάλλοντες ὑποβοηθητικῶς ὁσάκις ἐκεῖνοι ψάλλουσιν· ἐν τούτοις αὐτοὶ γινώσκουσι πότε τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ σιωπῶσι, πότε νὰ συνυπηχῶσι καὶ πότε νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὸ ὑπὸ τῶν διδασκάλων αὐτῶν ψαλλόμενον μουσικὸν τεμάχιον ἢ τροπάριον. Οὐδέποτε δὲ οἱ δομέστικοι ἄρχονται ψάλλειν, ἂν μὴ δοθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ βάσις καὶ ὁ χρόνος ἢ ρυθμὸς τοῦ ψαλησομένου τροπαρίου ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου [15]) ἢ τοῦ λαμπαδαρίου.

Χοροστατούντων τῶν διδασκάλων αὐτῶν οἱ δομέστικοι ἐν τῷ ἑσπερινῷ ψάλλουσι μόνοι των τὰ ἀναστάσιμα ἀπόστιχα στιχηρὰ ἢ τὰ ἰδιόμελα τῆς ἑορτῆς, τοῦ *Δόξα* ψαλλομένου ὑπὸ τοῦ δευτέρου, τοῦ δὲ *Καὶ νῦν*, ἐὰν ὑπάρχῃ, ὑπὸ τοῦ πρώτου δομεστίκου. Ἐν τῷ ὄρθρῳ τῶν Κυριακῶν ὑπὸ τῶν δομεστίκων ψάλλονται τὸ *Θεὸς Κύριος*, τὰ Ἀπολυτίκια, τὰ Καθίσματα, τὰ Εὐλογητάρια ἢ τὸ Α' ἀντίφωνον τοῦ Δ' ἤχου ἐν ταῖς ἑορταῖς τῶν ἁγίων, οἱ Ἀναβαθμοὶ μετὰ τοῦ Προκειμένου. Ἐκ τοῦ κανόνος, μετὰ τὸ Κάθισμα τῆς Γ' ᾠδῆς, ὅπερ ψάλλεται ὑπὸ τοῦ λαμπαδαρίου, τὸ δὲ θεοτοκίον ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου, ὁ δεύτερος δομέστικος ἄρχεται ψάλλειν τὴν Δ' ᾠδήν, ὁ πρῶτος τὴν Ε', τὴν ΣΤ' ὁ δεύτερος. Εἰς τὰς μνήμας τῶν ἁγίων ψάλλονται ὑπὸ τῶν δομεστίκων τὰ μετὰ τὸν Ν' ψαλμὸν *Δόξα*, *Καὶ νῦν* ὡς καὶ τὸ ἰδιόμελον μετὰ τοῦ στίχου καὶ τὸ *Κύριε ἐλέησον*. Ἐπίσης

---

[13]) Ἐν πάσῃ ἐκτὸς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἱεροπραξίᾳ τοῦ πατριάρχου, ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ λαμπαδάριος ψάλλουσι πρῶτοι πάντοτε μεταξὺ ὅλων τῶν παρευρισκομένων ψαλτῶν· ἀκόμη δὲ καὶ ὁ δεύτερος πατριαρχικὸς δομέστικος εἶναι ἄρχων μεταξὺ ὅλων τῶν ἐνοριακῶν ἐν γένει ψαλτῶν.

[14]) Πρβλ. Κυριακοῦ Φιλοξένους Λεξικὸν τῆς ἐκκλ. μουσικῆς ἐν σελ. 46 καὶ 57 ἐν λέξει διδάσκαλος.

[15]) Ἐπὶ πρωτοψαλτείας Κωνσταντίνου τοῦ Βυζαντίου, ἐν τῷ ἑσπερινῷ τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν νηστειῶν, συνέβη ὁ πρῶτος δομέστικος Στέφανος ὁ Βυζάντιος νὰ λάβῃ μόνος του βάσιν ὑψηλήν, παρὰ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ ἀργὸν ἀπόστιχον ἰδιόμελον Ἰακώβου τοῦ πρωτοψάλτου εἰς ἦχον α' Κε· ***Θαυμαστὴ τοῦ Σωτῆρος ἡ δι' ἡμᾶς φιλάνθρωπος γνώμη***· ὅταν ὅμως οὗτος ψάλλων ἔφθασεν εἰς τὴν περίοδον (Τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου τὸν βίον) ***ἐστηλίτευσεν***, ἡ φωνὴ αὐτοῦ τὸν ἐγκατέλειψε καὶ ἐζήτει ἔλεος· εὐτυχῶς ὅτι ἀμέσως ἐπενέβη ὁ πρωτοψάλτης, ὅστις ὡς ὀξυφωνότερος διεξεπεραίωσε μὲ εὐκολίαν τὸ τροπάριον· εἰς δὲ τὸ τέλος στραφεὶς πρὸς τὸν δομέστικον εἶπε· «σᾶς ἤρεσεν ἄρχων δομέστικε; τὰ ἴσα νὰ περιμένετε νὰ τὰ κανονίζῃ ὁ πρωτοψάλτης».

οἱ αὐτοὶ ψάλλουσι τὸ *Τὴν τιμιωτέραν* ἢ τὴν Θ΄ ᾠδὴν τοῦ κανόνος, τὴν Καταβασίαν τῆς Θ΄ ᾠδῆς, τὸ Ἐξαποστειλάριον καὶ τὴν μετὰ τὸ Ἑωθινὸν δοξολογίαν [16]. Ἐν δὲ τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὁ πρῶτος δομέστικος λέγει χῦμα μεγαλοφώνως τὸ *Ἐπὶ σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη πᾶσα ἡ κτίσις*, ὅπερ τούτου ἀπουσιάζοντος ἐκ τοῦ ναοῦ λέγει ὁ δεύτερος δομέστικος.

Σημειωτέον ὅτι ὁ πρῶτος δομέστικος ὁσάκις κωλύεται καὶ δὲν χοροστατεῖ, τὰ ἐν τῷ ναῷ καθήκοντα αὐτοῦ ἐκπληροῦνται ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἀπὸ τοῦ χοροῦ αὐτοῦ τότε ψάλλει ὁ λαμπαδάριος, οὐδενὸς τροπαρίου ψαλλομένου ὑπὸ τοῦ δευτέρου δομεστίκου. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀπουσίας ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ δευτέρου δομεστίκου, ὁ λαμπαδάριος ἐκτελεῖ καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ, οὐδὲν ψάλλοντος μόνου τοῦ πρώτου δομεστίκου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἐὰν συμβῇ ἐν τῷ ἀριστερῷ χορῷ νὰ ἀπουσιάζωσιν ὅ τε λαμπαδάριος καὶ ὁ δεύτερος δομέστικος, τότε ψάλλουσιν ἐν τῷ ναῷ ὁ πρωτοψάλτης καὶ ὁ πρῶτος δομέστικος, ὁ τελευταῖος ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ δευτέρου δομεστίκου. Διὰ πᾶσαν δὲ ἀπουσίαν αὐτῶν ἐκ τοῦ ναοῦ οἱ δομέστικοι ὑποχρεοῦνται ὅπως εἰδοποιῶσιν ἀφ' ἑσπέρας τοὺς διδασκάλους αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οὗτοι πληροφοροῦντες διὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιδιακόνου τὸν πατριάρχην περὶ τῆς ἀπουσίας αὐτῶν.

Οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ναῷ καθηκόντων αὐτῶν εἶχον τοιαῦτα καὶ ὁσάκις οἱ πατριάρχαι ἔδιδον ἐπίσημα γεύματα· τότε οἱ μουσικοὶ χοροί, ἀποτελοῦντες τὴν πατριαρχικὴν οὕτως εἰπεῖν μουσικὴν ὀρχήστραν, παρευρισκόμενοι ἐν ἰδιαιτέρῳ παρακειμένῳ δωματίῳ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ πρωτοψάλτου ἔψαλλον διάφορα μέλη [17] κατάλληλα τῇ περιστάσει, συνήθως εἰλημμένα ἐκ τῶν καλοφωνικῶν εἱρμῶν.

(ἀκολουθεῖ).

---

16) Ὁσάκις ἐπιβάλλεται νὰ ψαλῇ ἀργὴ δοξολογία, τοῦτο γίνεται ὑπὸ τοῦ πρωτοψάλτου.

17) Παράβαλε καὶ A. Carayon, Retations inédites des missions de la Compagnie de Jésus à Com/ple et dans le Levant au XVII siècle. Paris 1864 p. 60 καὶ Ὀρθοδοξία ἔτους Θ΄ τευχ. 105 σελ. 362 σημ. 187, ἔνθα ἀναγράφονται ἐντυπώσεις ἐκ τῆς κατὰ τὸ 1612 ἐπισκέψεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων τοῦ ἕλληνος πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου τοῦ Β΄. τοῦ ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Ἰησουϊτῶν François de Canillac, σταλείσας πρὸς τὴν ἀδελφότητα αὐτοῦ, παρευρεθέντος δὲ ἐν παρομοίῳ γεύματι ὅπου οἱ πατριαρχικοὶ ψάλται ἔψαλλον «τῶν ψαλτῶν ἐν τῷ μεταξὺ ψαλλόντων ἐμμελῶς». Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ἔθιμον τῆς κατὰ τὰ ἐπίσημα γεύματα τῶν πατριαρχῶν παρουσίας καὶ ψαλμῳδίας τῶν ψαλτῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἔφθασε μέχρι τοῦ 1878. ὅτε ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἰωακεὶμ τοῦ Γ΄ ἔπαυσε τηρούμενον.

Η ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑι ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Αρθ. 253.

Τύραννα τῇ 5 Μαΐου 1937.

Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βενιαμὶν τὸν Α΄.

Παναγιώτατε,

Εἴμεθα εὐτυχεῖς ἀναγγέλλοντες τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν αἰσίαν ἐνταῦθα ἄφιξιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἀλβανικῆς Ἐκκλησίας, γενομένην τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων.

Ἡ θερμοτάτη ὑποδοχή, ἧς ἔτυχεν ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδος κατὰ τὴν διέλευσίν της δι᾽ Ἁγίων Σαράντα, Δυρραχίου καὶ διὰ τῶν ἄλλων πόλεων καὶ χωρίων τῆς Ἀλβανίας, εἶνε ὁμολογουμένως ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς. Ἡ λύσις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ζητήματος ἐθεωρήθη ὡς νίκη ἐθνικὴ καὶ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περίπτωσιν δὲν ἔλαβον χώραν τόσον μεγαλειώδεις ἐκδηλώσεις. Σύμπας ὁ λαὸς ἀνεξαρτήτως θρησκεύματος, μετὰ τῶν ἐπισήμων ἐπὶ κεφαλῆς, μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, εἶχε παραταχθῇ ἐν συναγερμῷ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ὅθεν ἔμελλε νὰ διέλθῃ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἐξεδήλου τὴν χαράν του δι᾽ ἐνθουσιωδῶν ζητωκραυγῶν ὑπὲρ τῆς αὐτοκεφάλου Ἀλβανικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἀλβανῶν Ζώγου τοῦ Α΄ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους.

Ἅμα τῇ ἀφίξει ἡμῶν εἰς Τύραννα ἐτελέσθη πανηγυρικὴ δοξολογία ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἀλβανῶν, ἄλλων ἐπισήμων καὶ ἀπείρου πλήθους.

Ἐν μέσῳ βαθείας συγκινήσεως ἀνεγνώσθη ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης ὑπὸ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀργυροκάστρου κ. Παντελεήμονος ὁ Σεπτὸς Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος, οὗ ἡ φωτογραφία, κατὰ γενικὴν ἀπαίτησιν, δημοσιευθήσεται κατ᾽ αὐτὰς εἰς τὰ ἐγχώρια φύλλα ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἀλβανικῆς μεταφράσεως. Ἐξεφωνήθησαν λόγοι θερμοὶ ἐξαίροντες τὸ ἱστορικὸν τοῦτο διὰ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν γεγονὸς καὶ ἐκφράζοντες τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸ Σεπτὸν πρόσωπον τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, τῆς τόσον ἐπαξίως προκαθημένης τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὡς καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ λύσει τοῦ ζητήματος.

Ἄκρως συγκινητικὴ ὡσαύτως ὑπῆρξεν ἡ ὑποδοχὴ ἡ γενομένη εἰς τοὺς θεοφιλεστάτους νέους Ἐπισκόπους μεταβάντας εἰς τὰς Ἐπαρχίας αὐτῶν πρὸ τῶν ἁγίων ἑορτῶν τοῦ Πάσχα. Ἀμφότεροι ἐγένοντο ἀντικείμενον θερμοτάτων ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος τῶν δύο Ἐπαρχιῶν.

Οὕτω καταρτισθεῖσα ἡ Ὀρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἀλβανικὴ Ἐκκλησία καὶ κανονικῶς συγκροτηθεῖσα εἰσέρχεται ἤδη εἰς νέαν περίοδον δράσεως, κεκλημένη ὅπως καταβάλῃ πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ φρονήματος τῶν παρ' ἡμῖν πιστῶν. Αὕτη, τασσομένη παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, δὲν θὰ λείψῃ ὡσαύτως ὅπως παράσχῃ τὴν ἑαυτῆς συμβολὴν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ μεγάλου ἔργου καὶ τῆς ἱερᾶς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἡ κοινὴ αὕτη συνδεδυασμένη ἐνέργεια πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τυγχάνει ἐνδεδειγμένη κατὰ τὰς παρούσας κρισίμους στιγμάς, ἃς διέρχεται ἡ ἀνθρωπότης, ἐπιβαλλούσας εἴπερ ποτε τὴν συμπύκνωσιν τῶν δυνάμεων καὶ τὴν σύμπτηξιν ἑνιαίας παρατάξεως πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀντιθρησκευτικῶν καὶ ἀντιχριστιανικῶν στοιχείων.

Ἀναγγέλλοντες ὅθεν εὐσεβάστως τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τὰ ἀνωτέρω, ἐξαιτούμεθα τὰς Παναγίας Αὐτῆς εὐχὰς καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὲρ εὐοδώσεως τῆς Ὀρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἀλβανικῆς Ἐκκλησίας καὶ συνενοῦμεν τὰς ἡμετέρας ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, εὐχόμενοι συνάμα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς κρατύνῃ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως.

† Ὁ Μητροπολίτης Τυράννων καὶ Δυρραχίου
καὶ Ἀρχιεπίσκοπος πάσης Ἀλβανίας
Χριστοφόρος.

* * *

Ἀριθ. Πρωτ. 603.

Πανιερώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Τυράννων καὶ πάσης Ἀλβανίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χριστοφόρε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἀσμένως ἐλάβομεν καὶ ἀνέγνωμεν κατ' ἰδίαν τε καὶ συνοδικῶς τὰ ἀπὸ ε' τοῦ λήγοντος μηνὸς γράμματα τῆς Ὑμετέρας φίλης Σεβασμιότητος, δι' ὧν ἐγνώρισεν ἡμῖν τὰ τῆς αἰσίας ἀφίξεως αὐτόθι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς

θερμοτάτης ἧς ἔτυχεν αὕτη παρά τε τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν καὶ τοῦ πληρώματος ὑποδοχῆς καὶ τῆς πανηγυρικῆς τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος καὶ τῶν Ἱερωτάτων Ἐπισκόπων ἐγκαθιδρύσεως.

Ἡ ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖ γεγονότι τῆς ἀνακηρύξεως τῆς αὐτόθι Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν Αὐτοκέφαλον ἐκδηλωθεῖσα μεγάλη χαρὰ καὶ ἡ παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι καὶ τοῖς Ἱερωτάτοις Ἐπισκόποις ἐπιδαψιλευθεῖσα ἄκρα τιμή, τεκμήρια τρανὰ τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως καὶ τῆς πολλῆς εὐσεβείας αὐτοῦ, πολλήν, ὡς εἰκός, προυξένησαν χαρὰν τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἐπὶ χρησταῖς ταῖς ἐλπίσι παραχωρησάσῃ τὸ αὐτοκέφαλον τῇ αὐτόθι ἐκκλησιαστικῇ περιοχῇ καὶ μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος παρακολουθούσῃ τὴν ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ πατρῴᾳ εὐσεβείᾳ προκοπὴν καὶ αὔξησιν τοῦ αὐτόθι ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ.

Ἐνισχύοι ὁ Κύριος πάντοτε τὴν Ὑμετέραν φίλην Σεβασμιότητα καὶ τοὺς σὺν Αὐτῇ ἀγαπητοὺς ἀδελφοὺς ἐν τῷ ἔργῳ τῆς διακυβερνήσεως τοῦ πεπιστευμένου ὑμῖν λογικοῦ ποιμνίου καὶ κατευοδοῖ καὶ περιέποι ἐν πάσῃ πάντοτε ἀγαθωσύνῃ Αὐτοῦ τὰ τῆς νεοπαγοῦς Ὀρθοδόξου αὐτόθι Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις κατασπαζόμενοι Αὐτὴν καὶ αὖθις ἐν Κυρίῳ διατελοῦμεν μετ᾽ ἀγάπης.

,αϡλζ΄, Μαΐου κδ΄.

Τῆς Ὑμετέρας φίλης Σεβασμιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ ***Κωνσταντινουπόλεως Βενιαμίν.***

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

Ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησε τὴν μὲν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ (9) καὶ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἁγίων ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (21) ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ, τὰς δὲ ἑπομένας Κυριακάς: τῶν Μυροφόρων (16), τοῦ Παραλύτου (23) καὶ τῆς Σαμαρείτιδος (30) κατὰ σειρὰν ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς: τῶν ἁγίων Θεοδώρων ἐν Βλάγκᾳ, τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν Ἐδιρνὲ - καποῦ καὶ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐν Σταυροδρομίῳ, κατόπιν εὐλαβοῦς προσκλήσεως ἀπὸ μέρους τῶν οἰκείων ἐνοριακῶν ἐκκλ/κῶν ἐπιτροπῶν. Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν κατὰ σειρὰν κατὰ τὰς ὡς ἄνω τρεῖς ἐνοριακὰς χοροστασίας οἱ πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχης Ἰσίδωρος, Μ. Ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος καὶ Τριτεύων Μελέτιος.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.

— Τὸν ἑορτάσαντα τὰ ὀνομαστήρια Αὐτοῦ (9 τοῦ μηνὸς) σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Τυράννων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Χριστοφόρον ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τηλεγραφικῶς.

Ἀρχιεπίσκοπον Χριστοφόρον,

Τύραννα.

Ἐγκαρδίως συγχαίροντες ἑορτῇ ὀνόματος Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, εὐχόμεθα κράτιστα.

9/5/937.

Πατριάρχης Βενιαμίν.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βενιαμίν,

Ἰσταμπούλ.

Τύραννα, 9/5/937.

Εὐχαριστοῦντες θερμῶς συγχαρητηρίοις εὐχόμεθα Ὕψιστον ὑγείας μακροημερεύσεως Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος.

Ἀρχιεπίσκοπος πάσης Ἀλβανίας Χριστοφόρος.

— Τοὺς ἑορτάσαντας σεβ. Μ/τας: Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανόν, Αἴνου κ. Γερμανὸν (12) καὶ Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνον (21) ἐπισκεφθεῖσα ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη αὐτοπροσώπως, διὰ γραμμάτων δὲ Αὐτῆς τοὺς σεβ. Μ/τας: Βιζύης κ. Χριστοφόρον, Θυατείρων κ. Γερμανόν, Καρπάθου καὶ Κάσσου κ. Γερμανόν, Σερρῶν κ. Κωνσταντῖνον, Κίτρους κ. Κωνσταντῖνον καὶ Ἐδέσσης κ. Κωνστάντιον.

— Τῷ ἑορτάσαντι ὁμοίως τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν (22) Ἄρχοντι Μεγάλῳ

Ρήτορι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κ. Βλαδιμήρῳ Μιρμίρογλου ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ ηὐχήθη διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Ἀδαμαντίου.

Πατριαρχικαὶ ἀντιπροσωπεῖαι.

— Ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ Ρουμανικῇ ἑορτῇ (10 Μαΐου) ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπισκεφθεὶς τὸν ἐνταῦθα Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ρουμανίας κ. Κωνσταντῖνον Κρέτζου, συνεχάρη ἀπὸ μέρους Αὐτῆς ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

— Εἰς τὴν γενομένην (12 τοῦ μηνὸς) ἐπὶ τῇ Στέψει τῶν Α. Α. Μ. Μ. τῶν Βασιλέων τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου τοῦ ΣΤ′ καὶ Ἐλισάβετ ἐν τῇ ἐνταῦθα Ἀγγλικῇ Πρεσβείᾳ ἐπίσημον τελετὴν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ Παναγιότητος καὶ τῆς Ἐκκλησίας παρέστη διαβιβάσας τὰ εἰκότα ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων κ. Σπυρ. Κωνσταντινίδου.

Ἱερὰ Πατρ. καὶ Σταυροπηγ. Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ.

— Εἰς τὴν διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ σεβ. Μ/του Αἴνου κ. Γερμανοῦ χηρεύσασαν θέσιν ἡγουμένου καὶ ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου τῆς ἱ. μονῆς, διωρίσθη πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἀποφάσει, ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Φιλόθεος.

— Διάκονος τῆς αὐτῆς ἱ. μονῆς διωρίσθη ὑπὸ τῆς Μ. Ἀρχιδιακονίας ὁ ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολ. Σχολῆς ἱερολ. Ἀλέξ. Καντώνης.

Ὀφφικιάλοι.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκδηλοῦσα τὴν ἐξιδιασμένην εὐαρέσκειαν καὶ ἐκτίμησιν Αὐτῆς πρὸς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐγκατεστημένον ἐντιμότατον ἰατρὸν κ. Ἀναστάσιον Μισιρλόγλου ἐπὶ τῇ δι' ἔργων ἀγαστῶν ἐπιμαρτυρηθείσῃ πολλῇ αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀγάπῃ καὶ ἀφοσιώσει, ἀπένειμεν αὐτῷ τῇ 28 τοῦ μηνὸς τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ἄρχοντος Ἀκτουαρίου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπολύσασα καὶ πέμψασα αὐτῷ καὶ τὸ σχετικὸν Πατριαρχικὸν Αὐτῆς Εὐεργετήριον Γράμμα

Ἀφίξεις—Ἀναχωρήσεις.

— Τῇ 11 τοῦ μηνὸς ἀφίκετο σιδηροδρομικῶς μέσῳ Θεσσαλονίκης, ἐπιστρέφων ἐκ τῶν ἑορτῶν τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου, ὁ ἐν αὐταῖς ἐκπροσωπήσας τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης Σχολάρχης αὐτῆς σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανός.

— Αὐθημερὸν ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς Ἑλλάδα ὁ ἡγούμενος τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Λαύρας πανοσιολογ. ἀρχιμ. Πολύκαρπος Παΐκος.

Ἐπισκέψεις.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθησαν:

— Τῇ 8 Μαΐου, ὅμιλος Ρουμάνων διανοουμένων μετεχόντων ἐκδρομῆς ὀργανωθείσης ὑπὸ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ ἐφημερίδος «Ἔθνος».

— Τῇ 14, ὁ Γάλλος καθηγητὴς κ. Κλαβιέ, περιοδεῦον μέλος τοῦ Παγκοσμίου Χριστιανικοῦ Συνεδρίου «Περὶ πίστεως καὶ διοικήσεως» καὶ «Περὶ ζωῆς καὶ ἐργασίας».

— Τῇ 17, ὁ κ. Κ. Κυριακόπουλος, μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ κ. Ἐπ. Στασινόπουλος, Ἕλλην ἀντιπρόσωπος παρὰ τῇ ἐνταῦθα ἐπιτροπῇ τῶν σιδηροδρόμων.

— Τῇ 22, οἱ ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως διελθόντες καὶ εἰς Ρουμανίαν κατευθυνόμενοι, μέλη τοῦ Ἑλληνο-Ρουμανικοῦ συνδέσμου φιλίας, κ. κ. Π. Ἀργυρόπουλος, πρ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ εἶτα πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ — Βαλαωρίτης, πρ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ νῦν σύμβουλος τῆςΤραπέζης τῆς Ἑλλάδος — Δ. Μπότσαρης, στρατηγός, πρ. ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν καὶ βουλευτὴς Ἰωαννίνων — Ἀφεντούλης, πρ. βουλευτὴς — Μπότασης — Τσικούπης πρ. Γεν Διοικητὴς Μακεδονίας — Χατζημιχάλης οἰκονομολόγος — Δίπλας, ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἐθν. Τραπ. τῆς Ἑλλάδος — Γ. Ἀθανασιάδης — Νόβας λογοτέχνης, πρ. ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς — Κώστας Οὐράνης, ποιητὴς καὶ δημοσιογράφος — καὶ Γαλάτης, μηχανικός.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνοδικαὶ συνεδρίαι.

Τῇ 11ῃ τοῦ μηνὸς ἐπὶ τῇ ἐπαναλήψει τῶν μετὰ τὰς διακοπὰς τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν προσφωνήσει ηὐχήθη τοῖς σεβ. Ἁγίοις Συνοδικοῖς τὰ εἰκότα, ἀπὸ μέρους δ' αὐτῶν ἀντεφώνησε καταλλήλως ὁ Α' τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος.

Ἐκκλησία Κρήτης.

Ὁ σεβ. Μ. Κρήτης κ. Τιμόθεος ὑπέβαλεν ἐν καιρῷ τῇ Ἐκκλησίᾳ μακρὰν ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους συνελθούσης αὐτόθι Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὡς καὶ ἀντίγραφα τῶν πρακτικῶν τῆς Συνόδου. Ἡ Ἐκκλησία μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἐπληροφορήθη ἐκ τούτων τὴν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν τόσον ὑπὸ τῆς Α. Σεβασμιότητος ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν θεοφιλ. Ἐπισκόπων πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς νήσου διὰ τῆς λήψεως ὁριστικῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ὑλικῆς συντηρήσεως τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τῶν Ἐπισκοπῶν, τῆς ἐνισχύσεως τῆς μορφώσεως τοῦ κλήρου διὰ τῆς ἱδρύσεως ἐκκλησιαστικῶν προπαρασκευαστικῶν σχολῶν, τῆς ἐπαναφορᾶς τῆς αὐστηρᾶς τάξεως ἐν ταῖς ἱεραῖς μοναῖς, τῆς ἀνακλήσεως εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν μονὰς τῶν ἐν διαφόροις χωρίοις ἐφημερευόντων ἱερομονάχων καὶ τοῦ περιορισμοῦ αὐτῶν εἰς τὰ καθαρῶς μοναχικὰ αὐτῶν καθήκοντα, καὶ διὰ τῶν λοιπῶν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἀναγραφομένων μέσων.

Ἐπὶ τῇ ζηλωτῇ ταύτῃ προσπαθείᾳ ἐξεφράσθη διὰ Πατριαρχικῆς Ἐπιστολῆς ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας.

Ἱ. Μητρόπολις Κώου - Καλύμνου.

Διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐγνώρισε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Γεν. Πατρ. Ἐπίτροπος Κώου-Καλύμνου Ἀρχιμ. Φιλήμων ὅτι μεταβὰς εἰς Κάλυμνον τῇ 11 τοῦ λήξαντος μηνὸς

ἐπελήφθη, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐκεῖ κληρικῶν καὶ λοιπῶν κοινοτικῶν παραγόντων, τῆς διευθετήσεως διαφόρων ζητημάτων καὶ ὅτι ἐν γενομένῃ δοξολογίᾳ ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ἐξεφράσθησαν αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν λύσιν τοῦ ἐκκρεμοῦντος ἐν τῇ νήσῳ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος.

Ἱερὰ Μονὴ Πάτμου.

Ἀπελύθη Πατριαρχικὸν Ἀποκαταστικὸν Γράμμα περὶ τοῦ νέου ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς ἱ. Μονῆς Πάτμου, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν ὁσιωτ. πατέρων: Ἀμφιλοχίου Μακρῆ, ἡγουμένου — Θεοφάνους Κρικῆ, ἐκκλησιάρχου — Ἰγνατίου Θεολογίτου, Γερμανοῦ, Ἰακώβου, Νικοδήμου καὶ Γερασίμου, συμβούλων — καὶ Παρθενίου Φεγγάρου, κελλάρη.

Τιμητικὴ διάκρισις.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς αἰσίως συμπληρωθείσης ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου, ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς αὐτοῦ Σχολῆς ἀνηγορεύθησαν ἐπίτιμοι Διδάκτορες αὐτῆς καὶ οἱ σεβ. Μ/ται Θυατείρων κ. Γερμανὸς καὶ Τραπεζοῦντος κ. Χρύσανθος.

Ἄρσεις καθαιρέσεων.

— Κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ ἐφησυχάζοντος Βησσαρίωνος Τζοβάννι περὶ ἄρσεως τῆς ἐν καιρῷ ἐπιβληθείσης αὐτῷ ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Οἰκουμ. Π/χείου λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰ ἐκδηλωθέντα ὑπ' αὐτοῦ αἰσθήματα μετανοίας ἐφ' οἷς τὴν Ἐκκλησίαν παρεπίκρανεν, εὐλαβῶς δ' ἐφεξῆς ἀφοσιώσεως πρὸς αὐτὴν καὶ ἐπιεικῶς κρίνασα ἦρε τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ καθαίρεσιν, ἀναγνωρίσασα ἅμα κατ' οἰκονομίαν καὶ συγκατάβασιν καὶ τὴν ἀντικανονικῶς γενομένην ποτὲ εἰς ἀρχιερέα χειροτονίαν αὐτοῦ.

— Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξετάσασα ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 28ης τοῦ μηνὸς τὴν περίπτωσιν τοῦ καθῃρημένου Κωνσταντίνου Ἀντ. Σταθεροῦ, ἦρεν ἐν ἐπιεικείᾳ καὶ συγκαταβάσει τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ καὶ ἐπανέφερεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐνεργὸν ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν, ἀποκαταστήσασα αὐτὸν εἰς τὸν ὃν καὶ πρότερον εἶχεν οὗτος βαθμὸν τοῦ ἱερέως.

Χειροτονίαι.

Αἰτήσει τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου ἐπετράπη ἡ εἰς ἱερέα χειροτονία τοῦ παρὰ τῇ Α. Σεβασμιότητι διακόνου Βενεδίκτου Παπαγιαννακοπούλου, προοριζομένου διὰ τὴν χηρεύουσαν θέσιν ἐφημερίου τοῦ ἱ. ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ νεκροταφείου Χαλκηδόνος.

Ἅγιον Ὄρος.

— Προερχόμενος ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἀφίκετο ἐνταῦθα τῇ 14 Μαΐου, συνεστημένος ὑπὸ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ Μετανοίας, ὁ τῆς Ι. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας προηγούμενος Γρηγόριος προκειμένου ἵνα ἀντικαταστήσῃ τὸν διαχειριστὴν τῶν ἐν Ἴμβρῳ Μετο-

χίων τῆς Μονῆς ἱεροδ. Ἰγνάτιον. Τὴν αὐτοῦ πανοσιολογιότητα, μετὰ ὀλιγοήμερον ἐν τοῖς Π/χείοις φιλοξενίαν, ἀπελθοῦσαν εἰς Ἴμβρον, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐφωδίασε διὰ καταλλήλου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβον συστατηρίου Γράμματος.

— Πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ εὐαγῶν προσκυνημάτων καὶ προσκύνησιν τῶν ἱ. λειψάνων ἐπετράπη ἡ εἰς τὸ ἁγιώνυμον ὄρος μετάβασις: τοῦ αἰδ. Νικολάου Μπαζμπάη, ἱερέως τῆς ἐν τῷ χωρίῳ Τσέροβο τῆς ἐπαρχίας Νύσσης τῆς Γιουγοσλαυΐας — τοῦ κ. Βλαδιμήρου Μαγιέβσκη, βιβλιοθηκαρίου τοῦ Σερβ. Π/χείου — τοῦ κ. Ἰ. Μπερνίκωφ — τοῦ βουλγάρου ἐπισκόπου Στοβίων κ. Κυρίλλου — καὶ τοῦ ἰταλοῦ ἱερέως Arlo J. Pizinni.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

— Διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ ὀρθ. Ἐκκλησίας ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμ. Π/χείου πρὸς τὸν σεβ. Ἀρχ/πον Τυράννων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Χριστοφόρον ποσότης Ἁγίου Μύρου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ ΟΥΤΡΕΧΤΗΣ

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Παλαιοκαθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐτρέχτης τῆς Ὀλλανδίας Dr. F. Kenninck ὁ σεβ. Μ/της Θυατείρων κ. Γερμανὸς διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια τοῦ Οἰκουμ. Π/χείου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Οὐτρέχτης καὶ τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ πρὸς τὸν νεοεκλεγέντα Ἀρχιεπίσκοπον καθηγητὴν Ἀνδρέαν Rinkel προϊστάμενον ἐν Amersfoort.